

INSTITUTIONEN FÖR SOCIALT ARBETE

**”VI KANSKE ÄR SOM YING OCH YANG.
HAN ÄR KÅT, JAG ÄR TORR. HAN ÄR
GLAD, JAG ÄR LEDSEN. HAN ÄR KILLE,
JAG ÄR TJEJ.”**

En kvalitativ innehållsanalys av konstruktionen av
sexualitet i filmatiseringen av Linas kvällsbok

SQ4562, Vetenskapligt arbete i socialt arbete, 15 hp

Scientific Work in Social Work, 15 higher education
credits

Kandidatnivå

Hösttermin 2016

Författare: Sofia Ericsson & Felicia Karlsson

Handledare: Narola Olsson

Abstract

Titel “Vi kanske är som Ying och Yang. Han är kåt, jag är torr. Han är glad, jag är ledsen. Han är kille, jag är tjej”. En kvalitativ innehållsanalys av konstruktionen av sexualitet i filmatiseringen av Linas kvällsbok.

Författare Sofia Ericsson och Felicia Karlsson

Nyckelord Linas kvällsbok, populärkultur, sexualitet, sexuella skript, identitet, genus

I vår studie ville vi undersöka och synliggöra hur en populärkulturell produkt konstruerar och porträtterar ungas sexualitet. Som grund för vår analys valde vi att titta på filmatiseringen av Linas kvällsbok som ett exempel på en populärkulturell produkt. Syftet med vår studie är att utifrån en socialkonstruktionistisk ansats undersöka hur ungas sexualitet konstrueras och porträtteras i filmatiseringen av Linas kvällsbok samt synliggöra vilka normer och föreställningar som präglar denna konstruktion. För att få svar på våra frågeställningar har vi använt oss av begreppen sexuella skript, genus och identitet. För att nå vårt resultat har vi använt oss av en kvalitativ innehållsanalys. Vi presenterar vår analys genom utvalda citat som vi tycker representerar hur filmen konstruerar och porträtterar sexualitet i helhet. Resultatet visar att filmatiseringen i stor utsträckning porträtterar stereotypa bilder av ungdomars sexualitet utifrån föreställningar kring bland annat tvåsamhet, heteronormativitet, ålder samt kön där unga tjejer och killar förväntas agera olika gällande sin sexualitet.

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.2 Syfte	2
1.3 Frågeställningar.....	2
2. Bakgrund	2
2.1 Populärkultur	2
2.2 Sexualitet	4
2.3 Linas kvällsbok.....	6
3. Tidigare forskning	7
3.1 Könsstereotypa föreställningar om ungas sexualitet	7
3.2 Populärkulturen som betydelsefull aktör	8
3.3 Omgivningens betydelse för ungas sexualitet	9
3.4 Sammanfattning	10
4. Teoretiskt ramverk	10
4.1 Socialkonstruktionistisk ansats.....	11
4.2 Sexuella skript	12
4.3 Genus	14
4.4 Identitet	15
5. Metod	17
5.1 Kvalitativ metod	17
5.2 Litteratursökning	18
5.3 Urval	18
5.4 Avgränsningar	19
5.5 Analysmetod	19
5.5.1 Kvalitativ innehållsanalys	20
5.5.2 Analysgenomförande.....	20
5.6 Validitet, generaliserbarhet och reliabilitet	21
5.7 Förförståelse	21
5.8 Etiska överväganden.....	22
5.9 Arbetsfördelning.....	24
6. Presentation av data samt analys	24
6.1 Sexuella relationers betydelse för ungdomars identitetsskapande	24
6.2 Könsstereotypa föreställningars betydelse för karaktärernas sexuella agerande	27
6.3 Njutning och sexuella praktiker utifrån könade skript	29
6.4 Tjejers och killars sexualitet som binär konstruktion	31
6.5 Att bryta mot tvåsamhetsnormen	32
6.6 Identitet som föränderlig	34
7. Avslutande diskussion och slutsats	36
7.1 Avslutande diskussion	36
7.2 Slutsats.....	38
Referenser	39

1. Inledning

Vår förförståelse om ungdomars sexualitet grundar sig i våra arbeten där vi möter ungdomar i stor utsträckning. Dessa arbeten innebär undervisning, chattar och individuella samtal för och med ungdomar, där stort fokus ligger på ungdomars vilja att prata om sexualitet, stereotypa könsroller, sexuella praktiker, samt sexuell hälsa och ohälsa. Detta gör att vi som ingång till denna studie har en förförståelse samt kunskap om ungdomars sexualitet och ser därför detta som en chans att utveckla både vår och andras kunskap kring ämnet.

Sveriges Riksdag fastställde 2003 folkhälsopolitiska mål som ska skapa "... samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen" (Statens folkhälsoinstitut, 2011). I den folkhälsopolitiska rapporten finns 11 olika målområden där ett av målen handlar om "sexualitet och reproduktiv hälsa" som är en mänsklig rättighet och har betydelse för människans egenvärde, nära relationer och välbefinnande. Rapporten beskriver att jämställdhet är en grundläggande faktor för människans sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter samt att alla människor har rätt att bestämma över sin kropp och sin sexualitet. Sexualitet är dessutom en av livets grundläggande utvecklingsuppgifter för människan att kunna hantera (Magnusson, 2009:85). Eftersom sexualitet i stor utsträckning utvecklas under ungdomsåren är ungdomar därför en särskilt viktig målgrupp vid hälsofrämjande och förebyggande arbete inom sexuell och reproduktiv hälsa (Forsberg, 2006). Vi menar att det därför är viktigt med ökad kunskap om vad som kan påverka ungdomars syn på sin egen och andras sexualitet, för att professionella ska kunna främja en god och hälsosam sexualitet för ungdomar.

I dagens samhälle påverkar populärkulturen ungdomars känslor, attityder och tankar kring sexualitet genom att den är en stor del av deras vardag (Lindgren, 2009:55-56). Eftersom populärkultur ofta porträtterar och reproducerar stereotypa bilder av sexualitet och kön, påverkar och formar detta ungdomars sexualitet utifrån normativa föreställningar. Vi upplever att ungdomar tar till sig dessa porträtteringar som sanningar vilket vi menar är problematiskt. Vi vill därför undersöka och visa på hur tjejers respektive killars sexualitet porträtteras och konstrueras i en populärkulturell produkt. Vi har valt att fokusera på filmen Linas kvällsbok, eftersom den idag används som undervisningsmaterial för årskurs 6-9 och kan därför tänkas ha en extra stor inverkan på ungdomars syn på sex och sexualitet.

Med denna studie hoppas vi kunna bidra med viktiga perspektiv och ny kunskap gällande

ungdomars sexualitet, för att inom socialt arbete kunna ge bättre förutsättningar för att ungdomar ska kunna utveckla en god och hälsosam sexualitet.

1.2 Syfte

Syftet är att utifrån en socialkonstruktionistisk ansats undersöka hur ungas sexualitet konstrueras och porträtteras i filmatiseringen av Linas kvällsbok samt synliggöra vilka normer och föreställningar som präglar denna konstruktion.

1.3 Frågeställningar

- Hur konstrueras unga tjejers respektive unga killars sexualitet i filmatiseringen?
- Hur kan vi förstå filmatiseringens porträtterande av ungas sexualitet utifrån begreppen sexuella skript, identitet och genus?

2. Bakgrund

I detta kapitel kommer vi att definiera populärkultur och sexualitet samt redogöra för deras historiska kontext. Vi kommer också att ge en beskrivning av innehållet av filmatiseringen av Linas kvällsbok.

2.1 Populärkultur

För att belysa populärkulturens uppkomst och därmed skapa förståelse för dess historia beskriver Lindgren (2009:34-35,37,43,46) att populärkulturen stått i relation till den så kallade "finkulturen" sedan 1800-talets senare hälft, då det i och med industrialiseringen och urbaniseringen skedde en utveckling av kulturen. Allmänheten kunde då vara delaktig i kulturen vilket ansågs vara ett moraliskt hot för samhällets överklass. Som reaktion på detta avskilde överklassen vissa kulturella kategorier, som exempelvis konsten, från den allmänna kulturen och tillskrev den högre status. Den då allmänna kulturen är den som idag kallas populärkultur och är i dagens samhälle den dominerande kulturen. Lindgren (2009:9,55-56) definierar populärkultur som kultur riktad till allmänheten. Han beskriver också att denna både uttrycker och är med och formar människans känslor, attityder, tankar och drömmar. Detta sker i skapandet och porträtterandet i till exempel reklam, musik, tv-program, filmer eller andra medier vilket innebär att populärkulturen når många människor då den är ständigt närvarande i vår vardag. Lindgren menar att populärkulturen både påverkar och påverkas av

den kulturella, historiska och sociala kontext den skapas i. Till skillnad från Lindgren väljer Fiske (2011:19-20) att problematisera populärkulturen genom att belysa det problematiska i hur den väljs ut och porträtteras då den enbart representerar en viss social grupp och därmed inte speglar alla människor i samhället. Fiske menar dock att populärkulturen har en stark påverkande kraft i de fall då den återspeglar individens egna känslor eller situation och på så vis känns realistiskt för individen (ibid:46).

Idag kan människor enligt Giddens och Sutton (2014:533) tillgodogöra sig populärkulturen på ett enkelt sätt då samhället idag utgörs av en mängd olika medier. Genom internets uppkomst har det skapats nya forum av sociala nätverk och därmed nya möjligheter för människor att producera samt sprida populärkultur. Författarna lyfter också att populärkultur i form av exempelvis nedladdning av musik, film samt tv-tjänster som Netflix tar större plats idag än vad tidningar och böcker gör. Sorbring et al. (2014:122) menar att medier som internet har en stor betydelse idag för människors identitetsskapande vilket innebär att normer, värderingar eller förebilder som påverkar individens identitet i dagens samhälle också kommer från medias representationer. Ett exempel på dessa normer belyser Giddens och Sutton (2014:506,520) genom att beskriva att den mediala bilden av kvinnor och tjejer skapas utifrån en stereotyp könsroll. Bilden ges av kvinnan som hemmafru, att hon är ett objekt för mannen och beskrivs har yrken som till exempel sjuksköterska, vårdare eller sekreterare. Författarna lyfter att det på senare år kommit allt mer mediala porträtteringar av starka kvinnliga karaktärer men att karaktärerna ändå anpassar sig till traditionella normer om kvinnor. Giddens och Sutton belyser att medias porträttering av stereotyper inte är orsaken till, men kan vara en bidragande faktor till att förstärka negativa idéer om till exempel kön då de reproducerar stereotyper vilket bidrar till upprätthållandet av konstruerade sanningar (ibid:523).

Ett exempel på populärkultur är film som enligt Furberg (2010:23-24) kom till Sverige den 28 juni 1896 och som sedan spred sig över landet. Furberg skriver också att film endast sågs på bio under första halvan av 1900- talet, men att TV:ns genombrott på 1950- talet gjorde filmen mer tillgänglig för fler människor. Han menar att film idag är en självklar del av vår vardag genom att belysa att barn ser film innan de ens kan prata och att människor tittar på film dels för nöjes skull och dels för att det är något socialt de gör tillsammans med andra. Även Larsson (2010:20-22) beskriver att svensk film har blivit en stor del av Sveriges historia under de senaste 100 åren. Från stumfilm under tidigt 1900-tal till dagens film som under de senaste

tjugo åren till stor del består av filmatiseringar av populära skönlitterära böcker (ibid:285). Björklund och Larsson (2016:1-2) beskriver svensk film mer specifikt genom att belysa att svensk film sedan tidigt 1900- tal vågat porträttera sex och sexualitet. Exempel på detta är porträtteringen av den svenska sommaren som symbol för nakenhet, romantik och sex, i både äldre och nutida filmer. Ett annat exempel är svensk films porträttering av kvinnlig onani, samlag och könsorgan som återspeglade den internationella sexuella frigörelsen under 1960- och 1970-talet (Björklund och Larsson, 2016:1-2). Till skillnad från detta beskrivs svensk ungdomsfilm idag av Jarl (Sveriges Radio:2013) porträttera sexualitet som problemorienterat medan kärlek porträtteras som något gulligt och sött. Jarl lyfter också att de vanligaste temen i svensk ungdomsfilm är ungdomars tankar kring sexualitet eller kring första kärleken men att ungdomsfilmer istället borde porträttera lust, karaktärernas ansiktsuttryck och vad karaktärerna faktiskt gör i sexuella sammanhang.

2.2 Sexualitet

Knutagård (2016:34) menar att Världshälsoorganisationens definition (2006) av sexualitet visar på hur mångfaldig, omfattande och interagerande sexualitet kan vara. Han översätter den på följande sätt:

Sexualiteten är en central aspekt av att vara människa genom hela livet och omfattar kön, genus, identitet och roller, sexuell läggning, erotik, njutning, fantasier, åtrå, tilltro, attityder, värderingar, beteende, praktiken, roller och relationer. Medan sexualitet kan inkludera alla dessa dimensioner, är inte alla av dem alltid upplevda eller uttryckta. Sexualitet är influerad genom interaktionen av biologiska, psykologiska, sociala, ekonomiska, politiska, kulturella, etniska, lagliga, historiska, religiösa och andliga faktorer (WHO 2006).

Knutagård menar att det är relevant att tala om sexualiteter istället för sexualitet då begreppet i singular skapar föreställningar om att det finns en dominerande sexualitet (2016:35). I WHO:s (2006) definition av sexualitet nämns bland annat "praktiken". Detta definierar Ullholm (2012:4,15) genom att beskriva sex enligt följande:

Sex är allt som man blir upphetsad eller kåt av. Det kan med andra ord vara alla möjliga saker: hångel, kyssar, onani, smek, pussar, bilder, sexchatt, knull, fantasier, porr, webcamsex, flirtar och mycket mer” (Ullholm 2012).

Löfgren-Mårtenson (2013:17-18) fortsätter på Knutagårds (2016) definition av sexualitet genom att beskriva dess komplexitet vidare. Detta gör hon genom att belysa att sexualitet behöver förstås ur ett helhetsperspektiv eftersom det definieras både biologiskt, psykologiskt och socialt. Hon beskriver också att sexualiteten är en integrerad del av alla människors personligheter då det påverkar deras känslor, tankar och handlingar. Sexualiteten är på så vis ett grundbehov som påverkar människans psykiska och fysiska hälsa. Magnusson (2009:85) ger ett exempel på sexualitetens psykiska hälsa då han beskriver sexualitet som en av livets mest väsentliga utvecklingsuppgifter att kunna hantera då positiva sexuella relationer kan ha en positiv effekt på en persons självkänsla och sociala kompetens.

Löfgren- Mårtenson (2013:19-20) beskriver sexualitet i en historisk kontext och belyser att sexualitet har funnits så länge människan har funnits och att den ursprungligen beskrevs som en sexuell lust, åtrå och längtan efter att få smälta samman. Författaren skriver också att sexualmoralen har förändrats genom tiderna och kan delas upp i tre olika epoker; *den antika, den kristna och den borgerliga sexualmoralen*. Under *den antika sexualmoralen* (800 f.Kr.- ca 500 e.Kr.) förknippades sexualiteten främst med njutning och lust men var också präglad av en uppmaning till aktsamhet inför sexuella överdrifter. Löfgren- Mårtenson belyser att kvinnors sexualitet var särskilt strikt reglerad under denna period samt att det redan vid den här tiden började diskuteras om och hur kärlek och sexualitet hör ihop. Diskussionen beskrivs av författaren bygga på att sexualitet inte nödvändigtvis bara existerar tillsammans med kärlek, men att kärlek ger mervärde åt sexualiteten. Författaren fortsätter att beskriva sexualmoralens utveckling genom *den kristna sexualmoralen* (ca 500 e.Kr.- 1900-talet) då människor uppmanades till avhållsamhet samt att sex endast accepterades när det var kopplat till reproduktion. Denna norm kring vilken typ av sex som är tillåtet benämns av författaren som kärleksnorm eller kärleksideologi och beskrivs leva kvar än idag. Giddens och Sutton (2014:411) beskriver människors sexualitet under denna tid ytterligare, genom att lyfta att kvinnor ansågs vara likgiltiga inför sin sexualitet och hade endast sex då de uppfyllde sin plikt gentemot mannen. Löfgren- Mårtenson (2013:21,23) skriver att kontrollerandet av sexualiteten fortsatte in i *den borgerliga sexualmoralen* som växte fram under 1800-talet, men genom industrialiseringen och att fler människor flyttade till städerna fanns inte längre lika

stort fokus på den enskilda individen. På så sätt fick människor större möjlighet till en mer anonym sexualitet.

Löfgren- Mårtenson (2013:54) sammanfattar sexualitetens historia genom att beskriva hur den historiska diskussionen kring sexualitet har handlat om hur människor lever ut sexualiteten i form av eventuell överdrift, egen tillfredsställelse eller huruvida en är sexuellt aktiv eller inte. Idag anses istället sexualitet vara en naturlig del av människan samtidigt som den anses definiera vem man är som person utifrån med vem eller på vilket sätt en har sex. Författaren lyfter också att den nutida människan därför är upptagen av tankar om sin sexualitet är normal eller inte i förhållande till samhällets normer. Löfgren- Mårtenson beskriver också att människors sexualitet idag fortfarande präglas av tabu och sexuella gränser i stor utsträckning, men genom internets uppkomst har möjligheten att kunna experimentera sexuellt ökat. Författaren menar att det varit en avgörande betydelse i den sexuella historien då internet har skapat ett helt nytt forum för sexuella möten, information och tillgängligt utbud. Författaren beskriver också att den moderna människan har utrymme att ha en sexualitet frikopplad från fortplantningens syfte. Dessa faktorer menar hon har bidragit till att nya sexuella beteendemönster skapats som i sin tur genererat fler könsöverskridande normaliteter och sexualiteter. Men eftersom sexualitet är politiskt så menar Löfgren-Mårtenson dock att människan på så vis uppmuntras eller straffas beroende på vad för sexualitet den uttrycker (ibid:25-26,65-67). Häggström- Nordin (2009:68) fortsätter beskriva sexualitet idag genom att ställa de folkhälsopolitiska mål gällande sexuell hälsa som Sveriges riksdag antog år 2003, som innebär bestämmelser kring att: "en hälsosam sexualitet är fri från fördomar, diskriminering, tvång och våld", i kontrast till hur det kommersiella utbudet ofta framställer sexualitet i tidningar, reklam, TV och internet genom nästintill pornografiska porträtteringar.

2.3 Linas kvällsbok

Linas kvällsbok är den första delen av två i en svensk skönlitterär bokserie skriven av Emma Hamberg. Böckerna är utgivna år 2003 respektive 2006. *Linas kvällsbok* är en självbiografi som belyser författarens egna upplevelser i sin ungdom. Filmatiseringen av *Linas kvällsbok* kom ut år 2007 och regisserades av Hella Joof och används idag som undervisningsmaterial i svenska skolor för årskurs 6-9. Enligt svenska filminstitutet tar undervisningen och dess diskussion kring filmens innehåll avstamp i *ung sexualitet* och *sexdebut* (Svenska

Filminstitutet). Ungdomsmottagningens hemsida, UMO.se, ger idag Linas kvällsbok som filmtips i kategorin *Kärlek och vänskap*.

I filmen får vi följa huvudkaraktären Lina som är 15 år gammal, går i nian och bor i en svensk småstad tillsammans med sin familj. Lina skriver sina tankar och känslor i sin dagbok som hon kallar "kvällsboken". Lina tycker att livet är ointressant och tråkigt då hon fortfarande är oskuld, okysst och singel. Lina blir ihop med den två år äldre "hockey-hunken" Danne trots hon istället är kär i den två år yngre Ivar. Lina och Dannes relation handlar bara om sex och Lina gör saker med Danne som hon egentligen inte vill. Lina ingår i ett gäng med sina två kompisar Thea och Carro, som hon hänger mycket med. Carro är den frispråkiga och impulsiva medan Thea är den snygga och populära som betar sig dömande gentemot både Lina och Carro. Lina skriver i sin kvällsbok att varken Thea eller Carro skulle förstå att eller varför hon är kär i Ivar då de tycker att Ivar är töntig och uppmuntrar istället Linas relation med Danne. Lina bestämmer sig dock till slut för att gå sin egen väg. Hon gör slut med Danne, bryter sig loss ifrån den dåliga relationen med Thea och förklarar sin kärlek till Ivar. Ivar besvarar Linas kärlek.

3. Tidigare forskning

I detta kapitel kommer relevant tidigare forskning för vår studie presenteras utifrån tre olika teman som vi anser att forskningen berör. Dessa teman är: *könsstereotypa föreställningar om ungas sexualitet*, *populärkulturen som betydelsefull aktör* samt *omgivningens betydelse för ungas sexualitet*. Forskningen belyser att det finns tydliga skillnader i förväntningar på hur killar och tjejer ska agera i relation till sin sexualitet samt att populärkulturen och media påverkar hur ungdomar ser på sig själva och sin sexualitet. Slutligen beskriver forskningen att omgivningen generellt antar ungdomars sexualitet ur ett risk- och problemorienterat synsätt.

3.1 Könsstereotypa föreställningar om ungas sexualitet

Forsberg (2006) lyfter att fokus på föreningen mellan kärlek och intima relationer har minskat och att synen på kärleksideologin därmed förändrats. Hon menar att detta i sin tur problematiserar heteronormativiteten och heterosexuella relationer som det självklara. Forsberg (2006) belyser också att den globalisering som inneburit ökad internationell migration och nya kommunikationsmöjligheter, bidrar till att ungdomar växer upp i sammanhang där de påverkas och influeras av många olika tankar, kontexter, värderingar och

normer när de ska hitta sin sexualitet. Forsberg (2006) lyfter också att det finns tydliga skillnader i förväntningar på hur tjejer och killar ska agera i relation till sin sexualitet. Hon beskriver detta genom att tjejer till skillnad från killar förväntas agera respektabelt i relation till sin sexualitet samt kontrollera sin sexualitet. Berg (2009:205) förklarar dessa olika förväntningar på tjejer och killars ageranden i relation till sin sexualitet ytterligare, genom att skildra hur heterosexuella män i hennes studie beskriver sig själva i sexuella sammanhang. Männerna beskriver sig ha en drivande roll eftersom de upplever sig själva styra sexuella handlingar mot vad de kallar "målet". Författaren skriver att "målet" innebär penetrerande vaginalsamlag som leder till utlösning och orgasm för mannen. Tolman (2012) lyfter att det idag finns många bilder och representationer om hur tjejer ska uppträda i relation till sin sexualitet. Hon menar att tjejer i stor utsträckning porträtteras som sexiga där deras utseende är det enda som har betydelse. Författaren lyfter att forskning visar att unga kvinnor blir negativt påverkade av sexualiserade bilder av kvinnor som gör att de inte känner sexuell egenmakt. Hon menar att de istället känner sig tvingade till en stereotypisk föreställning om kvinnliga könsroller och kvinnans sexuella roll som sexobjekt. Tolman (2012) belyser vikten av att inkludera unga tjejers sexuella lust och njutning som en självklar del i utvecklingen av sexualitet och relationer. Hon argumenterar för tjejers rätt till kunskap om sin kropp och rätten att uttrycka sin sexualitet utan att det ska innebära kontroll, våld och fara som tjejers sexualitet annars ofta innebär. Författaren belyser också den komplexitet som finns gällande unga tjejers sexuella egenmakt då de socialiserats in i ett samhälle där man som tjej ska vara ett sexobjekt för den manliga blicken.

3.2 Populärkulturen som betydelsefull aktör

Kelly och Donohew (1999) skriver om medias roll i ungdomars socialisationsprocess. Socialisationsprocess syftar till att förklara ungdomars förmåga att kunna anpassa sig i samhället och är den process där barn och unga formas samt lär sig internalisera de värderingar och beteenden som är normativa i det sociala sammanhang de befinner sig i. Författarna belyser att media har stor påverkan på alla människors socialisationsprocess, men att dess påverkan på ungdomars socialisation är större då ungdomar tittar mer på film än någon annan åldersgrupp och därmed exponeras för populärkulturens porträtteringar i stor utsträckning. Detta belyser Hust, Brown och Ladin L'Engle (2008) vidare genom att belysa medias viktiga roll för ungdomar då TV, tidningar, musik och film i stor utsträckning ger felaktiga och oklara bilder av ungdomars sexualitet samt att de ofta porträtterar traditionella

stereotyper av kön. Författarna lyfter också det problematiska med att populärkulturen porträtterar vissa sexuella beteenden som lämpliga respektive olämpliga, då detta kan påverka hur ungdomar ser på relationer och sexualitet. Hust, Brown och Ladin L'Engle (2008) avslutar med att understryka att media har en viktig roll gällande vad de porträtterar då det påverkar förutsättningar för ungdomars sexuella hälsa genom att det sänder ut en viss typ av information om sexualitet. Detta belyser även Kelly och Donohew (1999) då de lyfter medias viktiga roll genom att beskriva att media har stort inflytande på ungdomars socialisationsprocess och därmed borde tillskrivas mer ansvar kring hur de konstruerar och porträtterar sexualitet.

3.3 Omgivningens betydelse för ungas sexualitet

Forsberg (2006) belyser att svensk forskning inom området ungdom och sexualitet finns i flera fält som till exempel psykologi, socialt arbete, sociologi, medicin, socialpsykologi, folkhälsoforskning, etnologi, pedagogik och socialantropologi. Hon beskriver svensk forskning gällande ungdomar och sexualitet utifrån olika teman, som exempelvis preventivmedelsanvändning, graviditet och abort, sexuella risktaganden, övergrepp och trakasserier samt pornografi. Författaren menar att dessa teman har betydelse för olika typer av verksamheter inom sjukvården men även gällande exempelvis skolornas sex- och samlevnadsundervisning. Trots att forskning kring ungdomar och sexualitet bedrivs inom flera fält där vuxna och professionella engagerar sig belyser Kastbom (2015) att det fortfarande är ett relativt outforskat område eftersom det anses vara ett tabubelagt ämne. Författaren beskriver hur ungdomars sexualitet idag ofta diskuteras utifrån vad som är normalt eller onormalt samt utifrån risk eller fara. Författaren menar dock att vuxnas attityd till ungdomars sexualitet har förändrats och blivit allt mer positiv då sexualitet under 2000- talet började ses som en viktig del i ungdomars identitetsutveckling. Kastbom (2015) belyser att svenska ungdomars sexualitet och deras sexuella hälsa generellt beskrivs som god då hon menar att det i Sverige har varit och är ett tillåtande klimat gällande att prata med unga om sex samt att bedriva forskning på ämnet. Detta kan ställas i kontrast till hur Labor et al. (2004) utifrån en amerikansk kontext beskriver att vuxna, i stor utsträckning, inte är villiga att prata med unga om sex och sexualitet trots att det finns en stark vilja och ett stort behov av detta hos ungdomar. Författarna menar att detta behov är lika stort oavsett om ungdomarna är sexuellt aktiva eller inte. Slutligen beskriver Labor et al. (2004) att ungdomars sexualitet idag ofta förnekas, riskbedöms, problematiseras och diskuteras i samband med oönskade

graviditeter, sexuellt överförbara sjukdomar och sexuella övergrepp. Författarna menar att sexualitet istället borde diskuteras tillsammans med ungdomar med avstamp i värderingar och normer för att de senare ska kunna ta hälsosamma beslut gällande sin sexualitet.

3.4 Sammanfattning

Sammanfattningsvis visar tidigare forskning på att det finns tydliga skillnader mellan hur tjejer och killar förväntas agera i relation till sin sexualitet. Den visar också på att populärkulturen reproducerar traditionella stereotyper av kön som påverkar hur ungdomar ser på sig själva och sin sexualitet eftersom de i stor utsträckning exponeras av dessa stereotypa bilder. Forskningen visar därmed att media bör tillskrivas större ansvar gällande vad de porträtterar för sexualitet. Den tidigare forskningen visar också på att ungdomars sexualitet är ett outforskat område då det fortfarande är tabubelagt, trots att det är ett multidisciplinärt ämne som engagerar många vuxna och professionella. Den visar också att ungdomars sexualitet ofta problematiseras, riskbedöms och kopplas samman med fara. Forskningen visar på att stereotypa föreställningar om unga tjejers sexualitet påverkar hur tjejer ser på sin sexualitet samt att det påverkar deras sexuella egenmakt och begränsar deras möjlighet att uttrycka sig sexuellt. Den visar också, utifrån en amerikansk kontext, att det finns ett stort behov hos ungdomar att prata om sexualitet men att detta sällan tillgodoses av vuxna. Men utifrån en svensk kontext beskrivs det råda ett tillåtande klimat kring att prata med ungdomar om sex och sexualitet. Vi ämnar med vår studie komplettera tidigare forskning inom fältet ungdomar och sexualitet med att belysa *vad* som kan komma att påverka ungdomars syn på sin och andras sexualitet. Detta genom att presentera ett exempel på hur en populärkulturell produkt konstruerar och porträtterar sexualitet samt belysa *vad* som påverkar denna konstruktion.

4. Teoretiskt ramverk

Vi kommer i vår studie utgå ifrån en *socialkonstruktionistisk* ansats och därefter använda begreppen; *sexuella skript*, *genus* och *identitet* som analysverktyg. Detta för att vi tror att just dessa begrepp kan hjälpa oss att på en fördjupad nivå förklara hur sexualitet konstrueras samt hjälpa oss synliggöra *vad* som påverkar konstruktionen. Vi kommer nedan definiera dessa teorier och begrepp samt förklara varför vi valt de och på vilket sätt vi kommer använda samtliga som analysverktyg.

4.1 Socialkonstruktionistisk ansats

Enligt Lindgren (2009:55-56) utgörs kärnan för *socialkonstruktionismen* av ett antal antaganden. För det första handlar det om att vår kunskap om världen är skapad utifrån oss själva och vårt sätt att kategorisera världen och kan därmed inte ses som en objektiv sanning av hur världen ser ut. För det andra menar Lindgren att det handlar om att vi människor är ständigt präglade av historiska och kulturella faktorer, vilket innebär att vår syn på verkligheten alltid är kontextbunden och kan dessutom förändras över tid. Lindgren menar också att förståelsen om sociala konstruktioner utgår ifrån att kunskap skapas och upprätthålls genom sociala processer och social interaktion. Han menar att detta i sin tur innebär att människor bygger upp gemensamma sanningar och normer i olika kontexter. Utifrån vad som anses naturligt i en specifik kontext skapas givna sätt att agera och handla. På så vis får konstruktionen av sanning direkta sociala konsekvenser då det påverkar vårt beteende samt vårt sätt att interagera med varandra. Hacking (1999:14,19) utvecklar Lindgrens (2009) förståelse av socialkonstruktionismen genom att beskriva hur denna kan användas och tillämpas som förståelse. Han menar att användningen av sociala konstruktioner som förståelse i första hand handlar om att öka medvetenheten om insikt kring olika fenomenors innebörd och uppkomst. Detta kan enligt Hacking göras på två nivåer. Dels på en generell nivå där vi kan hävda att människans världsbild är socialt konstruerad och dels på en specifik nivå där vi ser specifika fenomen som socialt konstruerade i en viss kontext. Hacking hävdar att förståelsen om sociala konstruktioner kring fenomen på båda nivåerna är frigörande för människans tillvaro. Detta då förståelsen innebär att vi inte behöver känna skuld och skam när vi inte vill eller kan leva upp till egenskaper som förväntas av oss i olika kontexter.

Johansson och Lalander (2013:71-72,77) utvecklar förståelsen av socialkonstruktionismen ytterligare genom att belysa konsekvenser av att människor ser verkligheten som objektiv då den i själva verket bygger på sociala konstruktioner. Konsekvenserna uppstår genom att människan glömmer bort att den skapat sin egen verklighet och lever därmed i tro på att den är en objektiv sanning. Detta förklarar författarna genom att människan redan från födseln socialiserats in i normer och som därför ses som naturliga delar av det sociala livet. Författarna belyser vikten av att nämna språket som bidragande till skapandet av sociala konstruktioner då vi genom detta namnger och kategoriserar omvärlden samt kopplar tydliga associationer till dessa kategorier. De menar att detta gör att vår möjlighet begränsas gällande att uttrycka något annat än det som orden betyder. Författarna hävdar också att vi har en tendens att se kategorierna och dess betydelse som objektiva men menar istället att dessa

kategorier är inte uttryck för något stabilt och orörligt, utan uppstår och förändras i och med språket. Binära ord som man och kvinna är exempel på ord som genom språket tilldelas tydliga betydelser och egenskaper som av samhället ses som objektiva.

För vår analys väljer vi att utgå ifrån en socialkonstruktionistisk ansats för att det hjälper oss att förstå sexualitet som ett socialt konstruerat fenomen som skapas beroende av kontext samt genom samspel och interaktion människor emellan. Genom att anta denna ansats ser vi hur ett normativt respektive icke- normativt beteende bestäms dels på en generell nivå av samhällsövergripande föreställningar och dels på en specifik nivå av föreställningar som endast präglar vissa grupper. Detta kan i sin tur hjälpa oss förstå att ett normativt beteende i en viss kontext kan ses som icke- normativt i en annan, vilket kan innebära konsekvenser för enskilda individer. Vi väljer också en socialkonstruktionistisk ansats för att förstå sexualitet som något som kan förändras över tid och därmed inte bygger på biologiska faktorer och objektiva sanningar. Ansatsen hjälper oss också att förstå att språket är en bidragande faktor till sociala konstruktioner där vissa ord tillskrivs egenskaper som kan skapa begränsningar för individers handlande.

4.2 Sexuella skript

Berg (2009:44) lyfter att Gagnon och Simon (1973) menar att vi följer *sexuella skript* när vi har sex. Dessa skript är formade av det sociala och kulturella kontextens normer vi befinner oss i och lärs in från tidig ålder och över tid, men är också sakta föränderliga. På grund av att dessa förändringar sker långsamt kan vi prata om tidsmässig kontextbundenhet kopplat till normer kring sexuella skript. Med tiden känns de sexuella skripten mer och mer personliga och vi gör de till "våra egna". För att få fram vilka sexuella skript som ungdomar "gör" kan en synliggöra med vem, hur, när och var de har sex. Innan ungdomen har egna sexuella erfarenheter har normer och samhällsövergripande sexuella skript stor inverkan på förväntningar och föreställningar på sexuell praktik (ibid:45). Berg fortsätter tillsammans med Häggström-Nordin och Magnusson (2009:22-23) att belysa att ett problem med sexuella skript är att de är präglade av vuxnas normer och åsikter gällande ungdomars sexualitet vilket kan innebära restriktiva och problematiserande förhållningssätt till ungdomars praktiker. Exempel på detta är att vuxna ofta har makt att definiera dels när någon är "mogen för sex" och dels att sex ska vara tvåsamt och kopplat till kärlek och monogami.

Berg (2009:41) beskriver också sexuella beteenden utifrån normer genom att beskriva heteronormativitet som en negativ norm. Detta då den gör att sexuella skript som innefattar andra sexuella uttryck och praktiker än de heteronormativa, möts av motstånd. Enligt författaren kan detta tolkas som ett uttryck för att de heterosexuella skripten anses vara "normala" och de praktiker som står utanför denna norm anses vara ett hot mot heterosexualitet. På så vis uppmuntras människor att ingå i heterosexualitet då det gynnar dem. Giddens och Sutton (2014:405,426) fortsätter att beskriva heterosexualitet som norm och benämner det som *heteronormen* och förutsätter att det endast finns två binära kön som är attraherade av varandra. Berg (2009:39- 40) fortsätter att beskriva att denna negativa norm som bygger på idén att män och kvinnor är komplementära motsatser, gör att män och kvinnor också tillskrivs olika sexuella uttryck. Dessa uttryck yttrar sig till exempel genom att kvinnor förväntas vara mer närhets- och relationsorienterade än män i sin sexuella njutning. Män å andra sidan förväntas vara mer fysiskt orienterade och direkt handlande än kvinnor. Författaren beskriver också att kvinnors sexuella handlingsutrymme är mer begränsat än mäns, vilket kan ta sig uttryck till exempel genom att kvinnor kallas för "slampiga" då de har sex när de har lust, i större utsträckning än vad män blir. Dessa könade föreställningar är något som Jonsson och Petterson (2009:329-330) också belyser genom att beskriva att tjejer förväntas ha kontroll över samt uppträda respektabelt i relation till sin sexualitet, medan killars sexualitet beskrivs som mer frisläppt och impulsiv. Mannung (2012:4) sammankopplar heteronormativitet samt genus med *tvåsamhetsnormen*. Hon beskriver att tvåsamhetsnormen innefattar förståelsen om att vårt samhälle är uppbyggt och organiserat för att människor ska leva i tvåsamma relationer. Hon beskriver också att dessa tvåsamma relationer helst ska innefatta en man och en kvinna. Mannung menar att normen påverkar och drabbar alla människor som lever på andra sätt än enligt tvåsamhetsnormen (ibid:5).

Likt Berg (2009), Giddens och Sutton (2014), Jonsson och Petterson (2009) och som beskriver negativa normer kopplat till sexuella skript, belyser även Ullholm (2012:24) negativa normer kring hur människor har sex. Han beskriver att dessa normer begränsar människors handlingar och fungerar som oskrivna regler för hur vi ska agera. Dock lyfter Ullholm också även positiva normer gällande sexuella skript. Han beskriver normen om ömsesidighet som ett exempel på en positiv norm, vilken innebär att en person bryr sig om och vill att det ska kännas bra för den eller de personer den har sex med. Att bryta mot ömsesidigheten innebär att personen inte läser av verbala och fysiska signaler ifrån den eller de den har sex med (ibid:18,34).

Vi kommer att använda sexuella skript för att analysera vår data för att förstå dess porträtterande och konstruerande av sexualitet. Förståelsen om sexuella skript hjälper oss att synliggöra vilka föreställningar, kontexter och normer som präglar individers handlingar och tankar i relation till sin och andras sexualitet. Detta då det förklarar människors ageranden genom att de uppmuntras till olika sexuella beteenden, till exempel heteronormativitet och tvåsamhet. Utifrån det kommer vi att använda oss av Giddens och Suttons (2014) definition av heteronormen samt Mannungs (2012) definition av tvåsamhetsnormen. Sexuella skript hjälper oss också att synliggöra att sexualitet som fenomen är kulturellt, socialt och historiskt beroende. Att använda oss av sexuella skript kommer också hjälpa oss belysa hur skript med tiden blir personliga genom att människor gör skripten till "sina egna" samt se vad som anses normalt respektive icke-normalt i olika kontexter.

4.3 Genus

Esseveld och Mulinari (2015:62) beskriver *genus* genom att använda den franska feministen Simone de Beauvoir citat; "Man föds inte till kvinna, man blir det", vilket speglar uppfattningen i dagens samhälle där biologiska könsskillnader ligger till grund för sociala könsskillnader. Författarna lyfter också att kön görs genom människors interaktion med varandra. De beskriver genus som något förändringsbart men att människor ständigt gör genus genom att agera utifrån befintliga föreställningar om kvinnligt och manligt. Detta på grund av att människor vill framstå som begripliga i andras ögon och för att de hålls ansvariga för sina normbrytande handlingar. Detta gör att människor socialiseras in i könsroller och bidrar därmed till reproducering av föreställningar kring kön (ibid:2015:66-67). Svaleryd (2002:15,17,19) fortsätter att beskriva föreställningar kring kön genom att belysa att det i människors vardagsföreställningar ofta ingår att killar och tjejer har olika egenskaper. Hon menar att det förväntas av tjejer att vara söta, snälla och hjälpsamma. Författaren menar också att tjejer uppfostras till att värna om relationer och intimitet vilket gör att de också fostras i att vara lyhörda, ta hänsyn, känna medkänsla samt lära sig att anpassa sig till andra människor. Svaleryd menar att det samtidigt förväntas av killar att vara aktiva och dominerande samt att de uppfostras till att utveckla ledaregenskaper, initiativförmåga, styrka, mod och självständighet.

Utifrån ovanstående definition av genus kompletterar vi den med en generell förståelse av genusforskningen genom Mattsons (2010:18,20-21,27) beskrivning av den. Hon menar att

genusforskningen i första hand har problematiserat maktordning och diskriminering utifrån kön men att den allt mer belyser den komplexa förståelsen av kön. Detta genom att diskussionen kring genus har gått ifrån att vara en kvinnofråga där kvinnors underordnade position gentemot mannen varit i fokus, till att inkludera diskussionen kring hur maskulinitet konstrueras. Författaren menar att vi genom att uppmärksamma, osynliggöra eller synliggöra önskade samt oönskade beteenden kopplade till människors biologiska kön på så vis förmedlar normer kring femininitet och maskulinitet. Vilket sker oundvikligen när människor lever upp till föreställningar om kön genom hur de talar, agerar, uttrycker sig samt hur de tolkar och bemöter andra människor (ibid:45).

Vi har valt genus som analysverktyg för att detta hjälper oss att synliggöra de förväntningar som biologiska könsskillnader tillskriver människor. Vi kommer analysera vår data genom Esseveld och Mulinaris förklaring att kön görs genom att människor interagerar med varandra. Vi kommer också analysera detta vidare genom Mattssons förklaring kring att kön konstrueras oundvikligt genom språk och handlingar utifrån hur människor talar, agerar, uttrycker sig samt hur de tolkar och bemöter andra människor. Vi kommer också att använda Svaleryds beskrivning av vardagsföreställningar kring kön som belyser att tjejer och killar förväntas tänka och agera olika och därmed också tänker och agerar olika i relation till sin sexualitet.

4.4 Identitet

Kroger (2006:151-152) lyfter Eriksons (1968) definition av *identitet* som menar att en stabil identitet handlar om en individs upplevelse av att vara samma person oavsett vilka olika kontexter den befinner sig i samt om dessa kontexter skulle förändras. Definitionen innefattar också att individer blir som mest medvetna om sin identitet då de söker sin identitet eller då den ifrågasätts. Erikson (1975) kompletterar sin definition med att beskriva att identitet utifrån sökandet eller ifrågasättandet kan kännas som något komplext och ouppnåeligt. Men att då en individ känner sig stabil i sin identitet ger detta individen en känsla av välbefinnande och meningsfullhet. Hwang och Wängqvist (2014:23-24) lyfter också Eriksons (1968) definition genom att vidare beskriva att identitet uppstår genom social interaktion mellan individer och fungerar som en spegel som bekräftar samt visar på skillnader eller likheter individer emellan.

Giddens och Sutton (2014:205,227) utvecklar Eriksons (1968; 1975) teori genom att djupare förklara identitet genom att belysa identitetens sociala innebörd. De beskriver att identiteten kan delas upp i primära och sekundära identiteter vilket kopplas samman med individens primära och sekundära socialisationsprocess. Den primära identiteten kopplas med den primära socialisationsprocessen som sker från födseln och under tidig barndom där familjen är viktigast för individens identitetsskapande. Det är i denna process som barnet lär sig språket och de beteendemönster som ligger till grund för vidare inläring och socialisation. Ur den primära identiteten utvecklas senare en sekundär identitet som ofta innefattar sociala roller och exempelvis yrkesroller. Sekundära identiteter är komplexa och förändras genom att individen skaffar sig nya roller eller lämnar sina gamla roller. Detta kopplas samman med den sekundära socialisationsprocessen som innebär att andra faktorer än enbart familjen som exempelvis skola, jämnåriga kamrater, medier eller arbetsplats även påverkar individen som socialiserande krafter. Utifrån sociala interaktioner i olika sammanhang lär sig individen om de värderingar, normer och övertygelser som finns i samhället. Den sekundära socialisationsprocessen sker i den senare delen av barndomen och pågår sedan genom hela livet.

Identitetsutvecklingen som sker under ungdomstiden kan ses om en del av den sekundära socialisationsprocessen och beskrivs av Magnusson & Wulff (2009:101) vara en central process för ungdomar under denna tid. Detta beskriver också Berg (2009:37) då hon menar att det som gör ungdomar mer mottagliga för samhällets föreställningar och normer i sitt identitetsskapande är att de vill börja fatta vuxna beslut utan erfarenhet och därmed ges föreställningar och normer ett större utrymme i deras beslutsfattande. Frisé och Hwang (2006:10) fortsätter att beskriva identitetsutvecklingen under ungdomstiden som viktig genom att det är under just ungdomsåren som individer har en tillräckligt stor intellektuell förmåga att fundera över framtiden genom frågor som "vem är jag?", men också genom att aktivt välja exempelvis utbildning, yrke eller partner. Även Helsing (2014:98) belyser dessa val som viktiga faktorer för identitetsskapandet hos ungdomar genom att beskriva att detta sker främst när ungdomar prövar sig i intima relationer med en partner.

Vi har valt att använda oss av identitet som analysverktyg då detta hjälper oss att förstå karaktärernas agerande gällande sin sexualitet utifrån den identitetsskapande process som ungdomar befinner sig i. Vi kommer att analysera vår data genom hur Kroger (2006) förklarar Eriksons (1968; 1975) definition om en stabil identitet samt hur identitet kan ifrågasättas eller

sökas. Vi kommer också använda Eriksons beskrivning av identitet som menar att känslan kring den kan vara komplex och ouppnåelig men också meningsfull. Vi kommer också att använda oss av hur Hwang och Wängqvist (2014) beskriver Eriksons (1968) definition av identitet som belyser den sociala interaktionen för skapandet av identitet samt hur den fungerar som en spegel genom att bekräfta likheter samt synliggöra skillnader mellan individer. Vi kommer även att analysera vår data utifrån Giddens och Suttons (2014) förklaring av identitet genom den sekundära identiteten och den sekundära socialisationsprocessen. Slutligen kommer vi använda oss av Bergs (2009) beskrivning av att ungdomar är mer mottagliga för samhällets föreställningar normer i sitt identitetsskapande samt Helsings (2014) beskrivning av att ungdomars identitetsskapande handlar om att pröva sig i intima relationer med en partner.

5. Metod

Vi har valt att utföra vår studie genom att använda oss av en kvalitativ metod med vår ansats. Vi har samlat in vår data genom att titta på filmatiseringen av Linas kvällsbok. För att få svar på våra frågeställningar har vi valt att analysera vår data genom en kvalitativ innehållsanalys då den kan hjälpa oss att skapa en djup förståelse för innehållet i vår data. Vi kommer genomgående i detta kapitel föra ett kritiskt resonemang kring de val vi gjort i samtliga delar av vår studieprocess.

5.1 Kvalitativ metod

Vi har valt att använda oss av en *kvalitativ metod* då syftet med vår studie är att se hur sexualitet konstrueras och porträtterad i filmatiseringen av Linas kvällsbok. David och Sutton (2016:99,108) beskriver att den kvalitativa forskningen växte fram som en motreaktion på den kvantitativa forskningen där fokus ligger på att försöka ta efter naturvetenskapens exakta metoder. Till skillnad från den kvantitativa forskningen vill den kvalitativa forskningen inte lägga vikt vid numerisk data utan istället fokusera på ord, djupare beskrivningar, kategorier och förståelser av ett fenomen eller ämne. Genom att vi använder oss av den kvalitativa metoden kommer vi ha möjlighet att problematisera, undersöka vad som sägs och inte sägs, försöka förstå hur sexualitet konstrueras samt undersöka olika förhållningssätt, normer och motsättningar kring ämnet. Kvalitativa metoder länkas ofta samman med en *induktiv* och explorativ ingång. En induktiv metod belyser hur teorier skapas utifrån den data en forskare samlar in. Genom denna ingång på vår forskning har vi möjlighet att skapa en

djupare förståelse och kunna se olika synvinklar och förklaringar på det vi undersöker (ibid:102-103).

5.2 Litteratursökning

För att hitta forskning till vårt forskningsområde har vi gjort sökningar utifrån Göteborgs Universitetsbiblioteks hemsida genom olika databaser som exempelvis Social Services Abstracts och SwePub. Vi har då använt oss av sökord som exempelvis: *ungdom, ungdomar, sexualitet, sex, tonåring, tonåringar, sexuell hälsa, populärkultur, film, media, genus, könsroller*. Vi har sökt både på svenska i svenska databaser och med engelsk översättning i engelska databaser för att kunna ta del av så mycket forskning som möjligt inom området.

5.3 Urval

Vi valde filmatiseringen av Linas kvällsbok som exempel på en populärkulturell produkt som analysunderlag för vår studie för att den på ett tydligt sätt belyser ungdomars problem och funderingar gällande sexualitet. Linas kvällsbok är en filmatisering av en självbiografi, men istället för boken valde vi filmatiseringen som exempel på en populärkulturell produkt. Detta då film är en självklar del av många människors vardag och kan därmed nå och påverka många med dess innehåll. Vi ansåg också att film som analysunderlag gav oss ytterligare en dimension i form av visuell data istället för enbart textuell data då det innebär att vi dessutom har möjlighet att tolka icke-verbala händelser och uttryck (David & Sutton, 2016:263). Det faktum att Linas kvällsbok är en självbiografi bidrog inte till valet av just denna som analysunderlag. Vi är medvetna om att faktumet att filmen är en självbiografi medför att konstruktionen av sexualitet i filmen är präglad av vilka författarens egna upplevelser, normer och värderingar är. Vi kan inte veta vilka intentioner regissören Hella Joof hade eller vilken kontext hon befann sig i när hon regisserade filmen, vilket innebär att vi inte kan avgöra i vilken utsträckning detta påverkar hur sexualitet konstrueras och porträtteras i filmen. Filmatiseringen valdes som analysunderlag delvis för att den porträtterar ungdomars sexualitet samtidigt som den riktar sig till ungdomar som publik. Vad som också bidrog till att vi valde Linas kvällsbok, är att filmen idag används av svenska skolor i undervisningssyfte och som diskussionsunderlag kring ungdomars sexualitet och sexdebut, trots att filmen kom ut år 2007. Detta anser vi ökar filmens relevans för vår studie då det innebär att den idag, nio år senare, fortfarande ses som relevant och adekvat material för undervisning gällande ungdomars sexualitet. Denna faktor anser vi tog över det faktum att filmen är nio år gammal

och att det efter detta kan ha producerats andra svenska ungdomsfilmer som porträtterar ungas sexualitet. Vad som också ökar filmens relevans för vår studie samt vikten av den som analysunderlag är att den rekommenderas på Umo:s hemsida som tips på film om kärlek och vänskap (UMO.se, 2016). Vi anser att filmens relevans som analysunderlag ökar eftersom Umo.se är en ständigt växande hemsida som år 2013 hade 5,5 miljoner besök och som av ungdomar anses vara pålitlig (UMO.se, 2016). Slutligen vill vi belysa och förtydliga att vi inte utgått ifrån hur karaktärerna som individer, beskriver och upplever sin sexualitet, utan att vi istället utgått ifrån hur deras sexualitet porträtteras utifrån att filmen som populärkulturell produkt konstruerar sexualitet.

5.4 Avgränsningar

Vi är medvetna om att vårt val av endast en filmatisering som analysunderlag bidrar till att många filmer som skulle kunna vara av eventuell relevans för vår studie inte synliggörs. Detta medför vikten av att vi lyfter att vår studie endast belyser ett exempel på hur populärkultur konstruerar och porträtterar ungas sexualitet. Vi valde ändå att endast använda en film som analysunderlag då vi ansåg att detta gav oss bäst möjlighet att på djupet belysa hur filmen konstruerar ungas sexualitet samt analysera varför filmen porträtterar ungas sexualitet som den gör. Hade vi valt att använda flera filmatiseringar som underlag för analys, hade vi kunnat göra till exempel en komparativ studie och på vis se om olika filmatiseringar inom svensk populärkultur konstruerar sexualitet på liknande sätt. Detta hade gett oss en bredare bild av hur svensk populärkultur konstruerar och porträtterar ungas sexualitet. Vi är medvetna om att filmen endast speglar en viss kontext och att ett val av en annan film som analysunderlag antingen utspelar sig i eller är skriven i en annan kontext, hade gett oss ett annat resultat. Att vi i vårt resultat endast använder enskilda citat som analysunderlag bidrar till att stora delar av filmens karaktärer, scener och citat inte belyses och ges utrymme. Detta har vi i vår insamling av data försökt ta hänsyn till då vi valt citat som vi anser är representativa för hur filmen porträtterar sexualitet i helhet.

5.5 Analysmetod

Vårt insamlade material består av filmen Linas kvällsbok. Vi har genom en innehållsanalys valt ut sex citat som vi anser speglar hur sexualitet konstrueras och porträtteras i filmen. I de två kommande avsnitten presenterar vi vad en kvalitativ innehållsanalys innebär samt hur vi gick tillväga när vi analyserade vårt material.

5.5.1 Kvalitativ innehållsanalys

Vi har valt att analysera vår data genom en innehållsanalys vars syfte är att kategorisera data och på så vis ge mervärde åt den. Jacobsen (2012:146,147) skriver att innehållsanalysen innebär att forskaren först och främst tematiserar sin data för att få en överblick över den, vilket innebär att den förenklas och struktureras. Denna tematisering kan innebära att forskaren synliggör ord eller meningar som är återkommande och som därmed bildar bärande delar för forskarens data som helhet. På så vis komprimeras utvald data till ett antal teman som berör det viktigaste innehållet i den. Forskaren kategoriserar sedan dessa teman i grupper utifrån olika kriterier för att ge ytterligare struktur samt för att förtydliga och förenkla data som är detaljerad, komplicerad och omfattande. Dessa kategorier skapas av forskaren antingen i förhand eller också under forskningens gång, men vikt ligger vid att kategorierna kommer ifrån insamlad data. Innehållsanalysen bygger alltså på hur forskaren själv tolkar sin data vilket gör att forskarens förförståelse och ingång till studieobjektet är av vikt att tydliggöra, då detta kan komma att påverka analysen. Jacobsen (2012) menar att en innehållsanalys sedan innebär att forskaren fyller dessa kategorier med innehåll, i form av exempelvis citat. Dessa citat ska belysa och representera det specifika temat utifrån insamlingen av data som helhet. Efter detta är det vanligt att en forskare räknar hur vanligt förekommande de olika teman är för att på så vis säga något om representationen av innehållet. Om en forskare har undersökt och analyserat flera olika enheter i form av exempelvis texter eller intervjuer, är det vanligt att dessa analyser sedan jämförs för att hitta likheter och skillnader i materialet samt att forskaren söker förklaringar till dessa eventuella likheter och skillnader (ibid:148-150).

5.5.2 Analysgenomförande

När vi samlade in vår data gjorde vi detta i olika steg. Vi började med att titta på filmen en gång utan att leta efter innehåll eller analysera det vi såg för att få en överblick. Därefter tittade vi på filmen igen, denna gång i syfte att hitta scener som på olika sätt berör sexualitet, eftersom det var detta vi ämnade undersöka. Vi skrev ner de scener och tillhörande citat som för oss var relevanta och gick sedan igenom varje scen för sig, för att på så vis hitta teman gällande sexualitet som scenerna berörde. Utifrån dessa teman skapade vi fyra olika kategorier; *sexuella praktiker*, *könsroller*, *positiv syn på sexualitet* samt *negativ syn på sexualitet*. Dessa kategorier valdes ut för att belysa den insamlade datans porträttering av sexualitet i helhet. Vi valde sedan ut ett antal citat ur respektive kategori som vi ansåg belyser

typiska exempel för hur filmen porträtterar sexualitet. Dessa citat är grunden för vår analys och är det vi presenterar i kapitel sex.

5.6 Validitet, generaliserbarhet och reliabilitet

Vi kommer här beskriva hur vi i vår studie tagit hänsyn till reliabilitet, validitet och generaliserbarhet. David och Sutton (2016:83) beskriver att kvalitativ forskning prioriterar djupvaliditet framför generaliserbarhet då kvalitativ forskning ämnar söka studieobjektets djupförståelse och mening. Författarna skriver att *validitet* avser beskriva hur pass väl studiens data stämmer överens med verkligheten. Validitet delas in i intern och extern validitet. Extern validitet, även kallad *generaliserbarhet*, syftar till hur väl studiens data kan appliceras på andra, liknande objekt. För vår studie hade detta inneburit att vi kan dra slutsatsen om att andra filmer i samma kategori konstruerar sexualitet på samma sätt som Linas kvällsbok gör. Detta är något vi inte kan garantera vilket gör att vår studie inte är särskilt generaliserbar. Vår data har istället en intern validitet vilket innebär att den överensstämmer med det som faktiskt ska studeras. I vår studie handlar detta om huruvida vår data överensstämmer med det sätt som filmen konstruerar sexualitet på (ibid:33,86).

David och Sutton (2016:220) beskriver att *reliabilitet* handlar om hur pass tillförlitlig en studie är. En hög reliabilitet innebär att en studiens resultat hade blivit detsamma även om det gjorts vid ett senare eller annat tillfälle. För att vår studie ska ha så stor reliabilitet som möjligt har vi fokuserat på att insamlingen av vårt material ska ha skett så noggrant som möjligt. Vi har därför sett filmen och de utvalda scenerna tillsammans flera gånger och vi har båda varit delaktiga när vi valt ut scener som vi tycker representerar hur filmatiseringen porträtterar sexualitet i helhet. Vi har också under insamlingens gång fört ständiga anteckningar för att inte missa några detaljer i scenerna. Detta för att minska risken att framställa data på ett felaktigt sätt som kan komma att påverka analysens resultat. Vi har gjort dessa noggranna tillvägagångssätt för att vår tolkning ska vara så sanningsenlig och korrekt som möjligt för att därmed öka vår studies reliabilitet.

5.7 Förförståelse

Vår förförståelse gällande populärkultur grundar sig i att vi från tidig ungdom fram till idag tagit del av många olika populärkulturella produkter som exempelvis film, musik och böcker. Denna förförståelse präglas av uppfattningen att många av dessa ofta konstruerar och

porträtterar sexualitet på ett normativt sätt, vilket vi själva också upplever präglar ungdomars uppfattningar kring sexualitet. Vår förförståelse gällande ungdomars sexualitet bygger i stor utsträckning på de arbeten vi båda har. Dessa arbeten gör att vi genom individuella samtal, chattar och undervisning samtalar med ungdomar om deras sexualitet och sexuella hälsa. Utifrån dessa samtal förstår vi att de har behov av normkritiska och positiva beskrivningar av sexualitet då vi uppfattar att könsstereotypa och normativa föreställningar präglar deras uppfattningar sexualitet. Detta upplever vi också skapar oro och funderingar hos ungdomar som berör diskussioner kring normal respektive icke-normal sexualitet. Vi har genom dessa samtal också fått uppfattningen om att ungdomars sexualitet i liten utsträckning fokuserar på njutning och lust. Att vi har förförståelse kring ungdomars sexualitet ger oss möjlighet att genomföra studien med en förkunskap om ämnet. Vi upplever att vår förförståelse bidrar till att vi har möjlighet att se komplexiteten och olika nyanser av filmatiseringens konstruktion av sexualitet, på ett sätt som vi inte hade kunnat göra utan den. Vi är medvetna om att delar av vår förförståelse ligger till grund för vårt val av analysunderlag samt val av teoretiskt ramverk och att det är möjligt att vi hade gjort annorlunda val utan förförståelsen. Vi anser att vår förförståelse samt att vi sett Linas kvällsbok tidigare är till studiens fördel snarare än något som begränsar oss då den ger oss möjlighet att analysera på en djupare nivå.

5.8 Etiska överväganden

Enligt Vetenskapsrådet (2011:5) består humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning av två huvudkrav; individskyddskravet och forskningskravet. Forskningskravet fokuserar på att främja ny forskning samt att forskningen ska utvecklas och förbättras medan individskyddskravet belyser att forskningen inte ska ske på någon individs bekostnad. Dessa två krav ska balanseras så att forskning kan bedrivas på ett betydelsefullt sätt. Individskyddskravet innefattar fyra principer som är viktiga riktlinjer för oss som forskare och består av; *informationskravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* och *nyttjandekravet*. Nedan kommer vi beskriva hur vi i vår studie förhållit oss till samtliga principer samt de etiska överväganden vi gjort i studien som helhet.

Svedmark (2012:103-105) beskriver att *informerat samtycke* i praktiken beskriver en sammanslagning av *informationskravet* och *samtyckeskravet*. Utifrån publika texter som exempelvis Linas kvällsbok, måste forskaren ta ställning till om ett *informerat samtycke* behövs eller inte ifrån studieobjektet. I vår studie skulle detta innebära att ett informerat

samtycke skulle behövas från författaren, vilket vi inte sökt. Vi anser att ett informerat samtycke inte behövs från författaren då vi valt att analysera Linas kvällsbok som ett exempel på en populärkulturell produkt, vilket innebär att författaren och hennes upplevelser, inte är det som vi undersöker. Eftersom Linas kvällsbok är en självbiografi gör vi ett etiskt övervägande gällande *konfidentialitetskravet* (Vetenskapsrådet, 2011:12) då vi väljer att skriva ut författarens och filmens namn i vår studie. Vi hade möjlighet att anonymisera författaren och filmens titel för att minska risken så mycket som möjligt. Men då filmatiseringen idag används i svenska skolor som undervisningsmaterial tycker vi att det är viktigt att skriva ut filmens namn då det ger oss möjlighet att i en vidare diskussion kunna reflektera och problematisera vilken information ungdomar ges idag gällande sexualitet. *Nyttjandekravet* innebär att forskaren gör en avvägning mellan nytta och risk i genomförandet av sin studie (Vetenskapsrådet, 2011:14). Nygren (2012:26-27, 36) beskriver att avvägningen mellan nytta och risk i en forskning är en viktig del i det etiska övervägandet. Han belyser också komplexiteten i att bedöma och avväga dem. Vi har i vår studie försökt skapa så stor nytta som möjligt genom att fokusera på att den ska bidra med ny kunskap gällande ungdomars sexualitet. Detta genom att vi hoppas kunna bidra till att en samhällsövergripande diskussion lyfts gällande hur populärkulturens porträtteringar påverkar ungas syn på sin och andras sexualitet. Vi menar att detta är av vikt då vi anser att ungdomars sexualitet är ett forskningsområde som borde utvecklas i helhet.

Vi har under studiens gång gjort flera etiska överväganden gällande vår data. För att genomföra vår datainsamling på ett så etiskt korrekt sätt som möjligt har vi valt att titta på filmen tillsammans samt haft en genomgående diskussion under datainsamlingens gång. Detta för att minska risken för att eventuellt missa viktiga detaljer som är avgörande för vår analys. Det är också med hänsyn av detta som vi valt att se filmen flera gånger. Vi är också medvetna om att vi valt ut vissa citat ur filmen och att vi därmed inte återspeglar hela filmen (Thornqvist, 2012:129-130). För att göra ett etiskt övervägande gällande val av citat har vi varit noga med att välja citat som vi tycker representerar filmens porträtterande av sexualitet i helhet. Vi är medvetna om att valet av teoretiskt ramverk innebär att vi med detta väljer bort andra teorier, perspektiv och begrepp som skulle kunna vara av relevans för vår studie (Svedmark, 2012:103). Detta är av vikt att belysa då val av ett annat teoretiskt ramverk hade resulterat i att andra aspekter av hur sexualitet konstrueras, men vi anser att det teoretiska ramverk vi valt hjälper till att svara på våra frågeställningar på ett tydligt sätt. Slutligen vill vi belysa att vi är medvetna om de etiska överväganden vi gör i och med att vi väljer att

genomföra en studie som vi har förförståelse och förkunskap om. Detta kan ha påverkat och eventuellt försvårat analysen och därmed resultatet i vår studie. Som vi tidigare nämnt, ser vi dock vår förförståelse och förkunskap som ett verktyg som är till studiens fördel. Detta gör att vi anser att vår studie kommer att generera mer nytta än risker och genom det bidra till en utveckling och förbättring av forskningsområdet gällande ungdomars sexualitet.

5.9 Arbetsfördelning

I vår studie har vi ständigt arbetat bredvid varandra, varit lika delaktiga samt bidragit med lika mycket idéer, tankar och beslut i processen. Vi har också genomgående korrigerat varandras texter återkommande gånger. På så vis är vi båda författare till samtliga av studiens kapitel och arbetet med dessa har fördelats jämt mellan oss. Vi har haft en genomgående öppen kommunikation mellan varandra och reflekterat tillsammans kring alla val vi gjort i studien. Insamlingen av data gjorde vi också tillsammans då vi tittade på filmen ihop samtliga gånger. Vi turades om att föra anteckningar kring den data som samlades in som sedan resulterat i vårt slutliga analysunderlag.

6. Presentation av data samt analys

Vi har valt att analysera vår data genom att presentera varje citat för sig. Vi har gett varje citat en rubrik som representerar och speglar materialet. För att på bästa sätt ge översikt och därmed en så tydlig helhetsbild av filmen som möjligt presenteras citaten i filmens kronologiska ordning. Vår analys presenteras utifrån följande rubriker:

- Sexuella relationers betydelse för ungdomars identitetsskapande,
- Könstereotypa föreställningars betydelse för karaktärernas sexuella agerande,
- Njutning och sexuella praktiker utifrån könade skript,
- Tjejer och killars sexualitet som binär konstruktion
- Att bryta mot tvåsamhetsnormen
- Identitet som föränderlig

6.1 Sexuella relationers betydelse för ungdomars identitetsskapande

“Jag heter Lina Berglund och är 15 år. Jag är allt som börjar på “O”. Okul, omogen, okysst, oskuld och allmänt ointressant. Jag går till skolan, jag äter

middag, jag går och lägger mig och mina föräldrar slår mig inte. Nu har halva nian gått och nu måste det fan hända något innan jag vissnar och dör. Tänk om jag dör som oskuld! Här vilar Lina Berglund med mödomen i behåll. Nej. Nån måste komma. Alla är välkomna. Bara det är nån man kan kyssa och bli kär i. Kanske någon som till och med kan bli lite kär i mig, vem nu det skulle vara.”

Lina beskriver sig själv med orden okysst och oskuld tillsammans med de negativt laddade orden okul, omogen och allmänt ointressant. Att sexualiteten porträtteras genom Linas oro över att vara okysst och oskuld samt att dessa uttrycks vara negativa, kan förstås utifrån hur sexuella skript kan påverka känslan kring ens sexualitet (Berg, 2009:44-45). Sexuella skript är kopplade till ålder. Lina pratar om sina erfarenheter tillsammans med att hon är 15 år gammal och att halva nian snart gått. Detta visar på att sex och huruvida en är sexuellt aktiv eller inte, tillhör en viss ålderskategori. Lina porträtteras alltså som en 15-årig ungdom som inte följer de sexuella skript som hon borde i den kontext hon befinner sig i, vilket genererar en osäkerhet hos henne. Vi kan förstå porträtterandet av Linas “tråkiga” sexualitet utifrån de sexuella skript som vi antar följs av andra ungdomar i det kompisgäng som Lina befinner sig i. Detta genom att Lina porträtteras som den som avviker från något som “borde göras”. Detta kan ytterligare förstås genom Löfgren- Mårtensons (2013:54) förklaring till den nutida människans sexualitet som något individer förhåller sig till i fråga om det är normalt respektive onormalt utifrån de normer de utgår ifrån. Vi kan då förstå att de sexuella skript som följs i kompisgänget uppmuntrar till relationer eftersom Lina kopplar ihop faktumet att hon inte är kär och inte är sexuellt aktiv, med att hon snart vissnar och dör (Berg, 2009:44-45). Giddens och Sutton (2014:205,227) beskriver att andra faktorer än enbart familjen som exempelvis skola eller jämnåriga kamrater påverkar individens identitet i den sekundära socialisationsprocessen då de fungerar som socialiserande krafter. Vi förstår därför porträtteringen av Linas funderingar kring sin sexualitet som ett uttryck för att jämnåriga kamrater i stor utsträckning kan påverka en individs skapande av sin identitet. Hwang och Wängqvist (2009:23-24) menar att social interaktion i sociala grupper fungerar som en spegel för individer då det synliggör skillnader och likheter mellan dem. Vi förstår att porträtteringen av Lina som orolig och stressad är ett uttryck för att hon genom sociala interaktioner med andra individer har synliggjort skillnader och likheter mellan sig och jämnåriga kamrater. Vi förstår därmed att detta i förlängningen inneburit att Lina ser sig som avvikande ifrån

jämnåriga kamrater då hon definierar sig som "tråkig" och säger att "det måste fan hända något" innan hon vissnar och dör.

Löfgren- Mårtenson (2013:19-20) beskriver att kärleksnormen präglar människors sexualitet genom att den innebär att sex endast accepteras i en kärleksrelation. Att Lina säger att hon vill att någon ska komma som hon kan kyssa och bli kär i samt att hon säger att hon är rädd att hon ska dö som oskuld, kan ses som ett utslag av kärleksnormen. Mannung (2012:4) menar att samhället är uppbyggt och organiserat för att människor ska leva i tvåsamma relationer. Sexualitet och kärlek porträtteras här som det Lina vill uppnå, att hennes nuvarande situation inte är som den "borde" vara. Detta blir extra tydligt då Lina också uttrycker att alla är välkomna samt att hon nöjer sig med att någon kanske kan bli *lite kär* i henne. Detta kan ses som ett utslag av det sexuella skript som Lina utgår ifrån uppmuntrar till tvåsamhet samt att tvåsamheten i sig är viktigare än att kärlek ligger till grund för en relation. Berg (2009:44-45) beskriver att sexuella skript är formade av sociala och kulturella kontexter och att de med tiden känns mer och mer personliga och att människor slutligen gör skripten till "sina egna". Detta kan vara ett sätt att förstå Linas längtan efter tvåsamhet, längtan kan bero på normen kring tvåsamhet snarare än hennes egen vilja.

Helsing (2014:98) uttrycker att ungdomars identitetsskapande handlar om att pröva sig i intima relationer i stor utsträckning. Vi förstår att Lina befinner sig i en identitetsskapande process, där hon är stressad och orolig för att hon inte ingår i en intim relation. Kroger (2006:151-152) beskriver att en människas identitet kan kännas komplex och ouppnåelig när en individ söker eller ifrågasätter sin identitet. Genom detta förstår vi att Lina porträtteras genom att uttrycka oro över att hon ska dö som oskuld, då hon med detta ifrågasätter sig själv på grund av att hon inte är sexuellt aktiv. I citatet beskriver Lina att hon är rädd att dö som "oskuld" vilket också kopplas samman med att hon har mödomen i behåll. Begreppet "oskuld" är kopplat till föreställningen om det heterosexuella penetrerande samlaget som "målet" med att ha sex (Berg, 2009:205). Att Linas sexualitet är något hon för tillfället är väldigt upptagen av och som verkar livsviktigt för henne kan vi förstå genom Löfgren-Mårtensons (2013:17-18) förklaring kring att sexualiteten är ett grundbehov som påverkar människans tankar, handlingar och känslor. Det blir också tydligt att sexualitet porträtteras som något som påverkar individers psykiska hälsa då Lina i samband med att hon beskriver att hon inte är sexuellt aktiv, samtidigt säger att hon snart vissnar och dör. Vi kan också förstå

porträtterandet av sexualiteten som livsviktigt utifrån att Magnusson (2009:85) belyser vikten av positiva sexuella relationer för människors framtida sociala kompetens och självkänsla.

6.2 Könstereotypa föreställningars betydelse för karaktärernas sexuella agerande

“Jag vet inte varför det känns så fel. Det är ju inget hemskt egentligen. Jag knäpper bara upp min skjorta och min bh framför min kille. Sånt gör väl varenda tjej? Jag vill ju inte att Danne ska tröttna på mig innan vi ens blivit ihop ordentligt. Det är ju så i förhållanden, man får ge och ta. Så jag får väl ge Danne min hand helt enkelt. Det är ju inte hela världen. Det är ju bara en hand. Min hand. Danne och jag har träffats flera gånger nu. Alltid på hans rum. Vi gör alltid samma sak. Jag runkar av honom, har mens och får åka hem med halv tio bussen. Men så mycket fattar jag att jag inte kan gå omkring och ha mens hela tiden. Då kom jag på vad jag har hört. Man kan fejka orgasm när killar blir för tråkiga. Då slutar de och man får vara ifred. Men hur gör man?”

Löfgren- Mårtensson (2013:19-20) beskriver att kvinnors sexualitet historiskt sett har marginaliserats och att detta präglar synen på kvinnors sexualitet än idag. I citatet porträtteras Linas som passiv och inte driven av en egen sexuell lust när hon säger att hon ger Danne sin hand och klär av sig inför honom, trots att det känns fel för henne. Svaleryd (2002:15,17,19) menar att tjejer fostras in i rollen att värna om relationer samt ta hänsyn och anpassa sig till andra människor. Detta kan ses i citatet genom att Dannes lust står i fokus och sker på bekostnad av Linas lust. Dannes sexualitet och lust porträtteras alltså vara det som Lina och Dannes sexliv och relation bygger på. Vi kan förstå denna porträtteringen av att Linas sexualitet står i relation till Dannes genom Giddens och Suttons (2014:411) beskrivning av historiska föreställningar kring att kvinnors sexualitet endast existerade när de uppfyllde sin plikt gentemot mannen genom att ha sex med honom, då dessa föreställningar präglar kvinnors sexuella skript än idag. Att mens porträtteras som något som Lina skyller på för att hon inte vill ha fortsatt sex med Danne förstår vi genom att både Lina och Dannes sexuella skript är präglade av att en inte ska ha sex när en har mens.

Linas sexualitet porträtteras också genom att hon sätter sig själv i relation till Danne, på det vis att *hon* känner att *hon* måste tillfredsställa *honom* för att inte *han* ska tröttna på *hennes*. Att Linas sexualitet porträtteras genom att den står i relation till Dannes där Dannes sexualitet kommer i första hand kan vi förstå genom genusforskningens grundtanke då Mattson (2010:18) beskriver att den grundar sig i en kvinnofråga som tar avstamp i kvinnans underordnade position gentemot mannen. Att Linas sexualitet porträtteras som den gör här, ser vi som ett exempel på hur denna föreställning fortfarande präglar både människors vardagliga förhållningssätt till olika kön samt hur det präglar olika sexuella skript. Lina porträtteras som orolig för att Danne ska tröttna på henne om hon inte har sex med honom. Lina befinner sig i en kontext där en kärleksrelation förutsätter en sexuell relation. Sex porträtteras på så vis som något Lina behöver göra för att få bli ihop med Danne och är inte på något vis kopplat till lust. Denna porträttering förstärks också av att Lina menar att en relation innebär att "man får ge och ta". Lina säger att hon inte förstår varför det känns så fel att knäppa upp sin skjorta och bh framför sin kille. Detta kan vi förstå genom Löfgren-Mårtensons (2013:19-20) beskrivning av att det historiskt sett funnits en föreställning om att kärlek ska ge mervärde åt sexualiteten.

I citatet framgår det att det finns tydliga sexuella skript både för hur Lina förväntas ha sex just som tjej men också för hur Lina förväntar sig att det ska kännas när hon har sex (Berg, 2009:44-45). Lina beskriver att "det känns fel" men att hon inte förstår varför för att "sånt gör väl varenda tjej". Att Lina tillskrivs egenskaper och förväntas handla enligt ett specifikt sexuellt skript för att hon är tjej förstår vi genom att biologiska könsskillnader ligger till grund för sociala könsskillnader (Esseveld & Mulinari 2015:62) vilket Mattson (2010:45) i sin tur menar genererar att människor talar, agerar och möter människor olika beroende av vilket biologiskt kön de har. Berg (2009:37) beskriver att det som gör ungdomar mer mottagliga för samhällets föreställningar och normer i sitt identitetsskapande är att de vill börja fatta vuxna beslut men utan erfarenhet. Författaren menar att normer och föreställningar därmed ges ett stort utrymme i deras beslutfattande. Lina porträtteras som osäker i sin relation och i sin sexualitet då hon exempelvis stannar kvar i en relation som hon inte trivs i samt hon gör saker mot sin vilja. Detta kan förklaras genom att normer och föreställningar som finns samhället kring hur hon bör handla sexuellt, har ett stort utrymme i hennes beslutfattande som ungdom. Giddens och Sutton (2014:411) beskriver att kvinnans sexualitet historiskt sett endast ansetts existera då hon uppfyllde sin plikt gentemot mannen och att kvinnor därmed ansågs vara likgiltiga inför sin sexualitet. Lina porträtteras som passiv och som inte driven av egen lust.

Detta blir tydligt genom att hon pratar om att hon ska fejka orgasm när hon har sex med Danne för att få honom att sluta. Orgasmen porträtteras alltså inte här vara kopplat till Linas njutning utan något hon ska få för att göra Danne nöjd. Genom att Lina säger att hon “har hört att man kan fejka om killar blir för tråkiga”, visar det på att det inte bara handlar om Linas inställning utan det finns en allmän bild av kvinnors orgasm där den kopplas bort ifrån kvinnans egen lust och istället används för att få slut på ett dåligt samlag.

6.3 Njutning och sexuella praktiker utifrån könade skript

- Carro: “Vadå? Är det inte skönt med Danne?”
- Lina: Asså jag vet inte. Vi har inte gjort det på riktigt.
- Carro: Har ni inte?
- Lina: Nej.
- Carro: Vad har ni gjort då?
- Lina: Men typ innanför brallorna liksom.
- Carro: Är det schysst då?
- Lina: Nej.
- Carro: Men Lina du får säga till lite fattar du väl. Peka lite och så.
- Lina: Peka?
- Carro: Ja, peka på klittan.
- Lina: (Skratt)
- Carro: Ja men vadå allvarligt, peka på klittan.
- Lina: Skitbra.
- Carro: Ja. Vet du vad? Jag skulle kunna köra en runkis just precis just nu. Det är som att klia sig på ryggen, det är liksom alltid skönt. Alltså Lina grejen är såhär. Killar är oftast ganska sugiga på att hånsla. Så är det bara. Man får va stenhård med dem. Kort koppel. Men lina, varför är du med honom då?”

“Kära kvällsbok och kära Carro, såhär är det. Jag är med Danne för att han vill vara med mig. Hur han nu kan vilja det?”

Lina och Carro pratar om Lina och Dannes sexliv. Lina beskriver att de inte har gjort det “på riktigt” men att de varit “innanför brallorna”. Porträtteringen av att “innanför brallorna” inte

är sex på riktigt förstår vi genom att människor lever enligt olika sexuella skript och föreställningar kring vad sex är (Berg, 2009:44-45). Vi tolkar att "det riktiga" sexet som Lina pratar om är det penetrerande slidsamlaget vilket visar på att Lina befinner sig i en kontext och handlar enligt ett sexuellt skript med föreställningar om att det penetrerande samlaget ligger i fokus för hur människor har sex. Vilket i detta fall gör att Lina säger att de inte har gjort det på riktigt, trots att vi vet att de har varit "innanför brallorna". Porträtteringen av det "riktiga sexet" förstärks också när Carro blir förvånad och frågar "har ni inte?" när Lina säger att de inte har gjort det på riktigt. Vi förstår detta sexuella skript i kontrast till det Ullholm (2012:4) förmedlar då han säger att sex är allt som en blir kåt av, där han bland annat nämner smek. Detta förstår vi i detta fall är synonymt det sex som Lina beskriver som "innanför brallorna". I detta citat blir porträtteringen av killar och tjejer som två binära kön tydlig vilket vi förstår som ett exempel på att heteronormen är förgivet tagen (Giddens & Sutton, 2014:405,226). Detta ser vi genom att Carro generaliserar alla killar genom att säga att killar oftast är "ganska sugiga på att hångla". Vi förstår detta som ett exempel på Johansson och Lalanders (2009:71-72,77) förklaring av språk som bidragande faktor till konstruktionen av kön, då kön tillskrivs betydelser och egenskaper.

Sexualitetens njutning porträtteras tydligt i det här citatet genom Carros karaktär. Carro uppmuntrar Lina att hon ska "peka på klittan" och "säga till lite" för att det ska bli skönt för henne. Vikten av njutning i sexualitet porträtteras ytterligare genom att Carro ifrågasätter varför Lina är med Danne om det inte är skönt. Berg (2009:39,40) beskriver att kvinnors sexuella handlingsutrymme har historiskt sett, till skillnad från mäns handlingsutrymme, varit begränsat. Hon menar också att detta präglar kvinnors sexuella handlingsutrymme än idag. Detta förstår vi präglar porträtteringen av att Lina skrattar när Carro uppmanar henne att "peka på klittan", då vi förstår att det av Lina upplevs av som något avvikande. Giddens och Sutton (2014:411) beskriver att kvinnors sexualitet historiskt setts som likgiltig och varit kopplad till mannen. Detta kan vi förstå präglar Lina när hon ifrågasätter att hon ska peka på sin "klitta" för att visa vad som är skönt för henne. Detta kan vi också se genom att Linas förklarar att hon är med Danne för att han vill vara med henne. Helsing (2014:98) beskriver att sexualitet och intima relationer har en betydande roll i ungdomars identitetsskapande. Genom detta kan vi också förstå varför Lina är med Danne utan att hon egentligen vill.

I citatet porträtteras sexualitet också genom att Lina inte säger till sin partner vad hon gillar och därför inte upplever sex som skönt. Esseveld och Mulinari (2015:62) beskriver genus som

något förändringsbart men att människor ständigt gör genus genom att agera utifrån befintliga föreställningar om kön. Det kan förklara varför Lina porträtteras på det här sättet som tjej, då kvinnor generellt förväntas uppträda respektabelt i förhållande till sin sexualitet då tjejer i större utsträckning än killar riskerar att bli kallade för exempelvis "slampiga" när de följer sin sexuella lust (Berg, 2009:39-40). Porträtteringen av Linas sexualitet förstår vi också är präglad av hur kvinnans sexualitet konstruerats genom historien som strikt reglerad samt att sexualitet generellt sett i historien har präglats av uppmaning om återhållsamhet (Löfgren- Mårtenson, 2013:19-20).

6.4 Tjejs och killars sexualitet som binär konstruktion

Lina och Danne har bestämt att de ska ligga med varandra för att Danne önskat sig det i födelsedagspresent. Samlaget sker under tystnad och under hela tiden grimaserar Lina illa och hennes kropp ligger helt still medan hon har händerna över sina bröst. När Danne fått utlösning är det penetrerade samlaget över. Lina vänder sig bort från Danne och Danne lägger sig bakom Lina och håller om henne. Lina skriver i sin "kvällsbok":

“Vi kanske är som Ying och Yang. Han är kåt, jag är torr. Han är glad, jag är ledsen. Han är kille, jag är tjej.”

Här porträtteras Linas och Dannes sexualitet som motsatser till varandra genom att Lina beskriver Danne som kille, kåt och glad medan Lina beskriver sig själv som tjej, torr och ledsen. I citatet ser vi en tydlig porträttering av sexualitetens komplexitet då Lina beskriver sig själv utifrån biologiskt kön som tjej, sin psykiska hälsa som ledsen samt sin sexualitet genom att använda ordet torr. Detta kan vi förstå genom Löfgren-Mårtensons (2013:17-18) beskrivning av att sexualitet är ett grundbehov som påverkar både människors fysiska och psykiska hälsa. Vi förstår porträtteringen av Linas beskrivning av hennes och Dannes olikheter då hon säger att hon *är* torr samtidigt som Danne *är* kåt, genom Johansson och Lalanders (2009:71-72,77) beskrivning att binära ord som man och kvinna tilldelas tydliga egenskaper och betydelser. Detta kan utvecklas genom att förstå att biologiska könsskillnader ligger till grund för att män och kvinnor ses som två binära kön som antas komplettera varandra då de också förväntas ha olika sexuella uttryck och på så vis förväntas följa olika sexuella skript (Esseveld & Mulinari, 2015:62). Att Linas sexualitet porträtteras genom att hon konstaterar deras olikheter där hon som tjej beskrivs vara torr i relation till att Danne är

kille och kåt förstår vi är kopplat till Giddens och Suttons (2014:411) beskrivning om att kvinnors sexualitet historiskt sett har stått i relation till mannens och ansetts bara existera då kvinnan uppfyller sin plikt gentemot mannen.

Danne tar inte hänsyn till Linas signaler om att hon inte tycker att det är skönt utan fortsätter penetrera henne till att han får orgasm och utlösning. Att samlaget är över när Danne har fått utlösning kan förstås utifrån heteronormativa föreställningar om att det penetrerande vaginalsamlaget slutar i mannens utlösning och orgasm. Detta menar Berg (2009: 205) ses som "målet" för sexuella sammanhang där män är drivande. Dannes sexualitet porträtteras bland annat genom att han inte läser av Linas fysiska signaler genom att hon grimaserar illa och genom att hon ligger helt still. Ullholms (2012:18,34) beskriver att normen om ömsesidighet innebär att en person bryr sig om och vill att det ska kännas bra för den eller de personer den har sex med. Han beskriver också att bryta mot ömsesidigheten innebär att en person inte läser av verbala och fysiska signaler ifrån den eller de den har sex med. Detta tolkar vi att Danne inte gör, då han fortsätter ha sex med Lina trots att Lina grimaserar illa, samt att hon ligger still med händerna över sina bröst. Detta kan också förklaras genom den beskrivning som Jonsson och Pettersson (2009:329-330) ger gällande könade föreställningar där tjejer och killar ses som komplementära motsatser och att de på så vis tillskrivs olika sexuella uttryck där män anses ha en mer frisläppt och impulsiv sexualitet medan kvinnor anses ha en kontrollerad sexualitet. Lina är kvar i relationen trots att hon är ledsen och inte verkar vara lycklig i den. Detta kan vi förklara med hjälp av Svaleryds (2002:15,17,19) beskrivning av att tjejer förväntas värna om relationer och intimitet samt vara hjälpsamma, ta hänsyn och anpassa sig till andra personer.

6.5 Att bryta mot tvåsamhetsnormen

- Lina: "Jag vill göra slut.
- Carro och Thea: Va?!
- Lina: Jag vill göra slut.
- Carro: Varför då?
- Lina: Men asså jag vet inte ja.. Jag är bara.. Jag är liksom äcklad.
- Thea: Vadå äcklad? På Danne?
- Lina: Men på allt. På hela grejen.

- Carro: Är du liksom kär i någon annan?
- Lina: Nej.
- Thea: Nej men jag fattar inte. Här har jag fixat ihop dig med en skitbra kille och så gör du bara slut.
- Carro (till Thea): Hon är ju inte kär, du hör ju.
- Thea: Amen det måste ju finnas ett skäl typ. Varför ska du helt plötsligt bara göra slut?
- Lina: Men jag vill inte bara. Det är bara det.
- Thea: Men du kan väl ge honom en chans till iallafall? Det gör man ju alltid.
- Lina: Nej.
- Thea: Det gör man väl visst det. Vet väl inte du någonting om.
- Carro: Äh, gör slut istället. Det är skitbra. Då kan du och jag vara singlar ihop och så kan vi ragga och ha kul.”

I det här citatet berättar Lina för Carro och Thea att hon vill göra slut med Danne för att hon “är liksom äcklad”. Löfgren-Mårtenson (2013:65-66) beskriver att sexualitet är politiskt som genom historien varit något som definierats, reglerats och kontrollerats genom lagstiftning på en samhällelig nivå, fast det egentligen handlar om individers personliga angelägenheter. Detta ser vi ett exempel på när Thea porträtteras ge starka reaktioner på Linas val av att göra slut med Danne då Thea egentligen inte har något att göra med Linas sexualitet. Löfgren-Mårtenson beskriver också att sexualitet är politiskt på så vis att människor får olika reaktioner beroende på vilken sexualitet de uttrycker som antingen straffar eller uppmuntrar sexualiteten. Vi ser exempel på detta genom att det tydligt porträtteras att Carro och Thea har olika inställningar till och ger olika reaktioner på att Lina vill göra slut samt av vilken anledning hon vill göra det. Att Carro och Thea porträtteras ha olika inställningar och därmed också olika reaktioner på att Lina ska göra slut förstår vi ska vara ett uttryck för att de följer olika sexuella skript som utgör grunden för deras inställning och åsikter om vad som är rätt och fel i situationen (Berg, 2009:44-45). Thea porträtteras reagera starkt på att Lina säger att hon vill göra slut med Danne för att Thea tycker att hon “fixat ihop” Lina med en “skitbra kille”. Carros reaktion porträtteras å ena sidan genom att hon frågar om Lina är kär i någon annan. Vi kan också förstå porträtteringen av deras reaktioner genom att Mannung (2012:4) menar att samhället idag är uppbyggt och organiserat för att människor ska leva i tvåsamma relationer och att de därmed uppmuntras att leva enligt tvåsamhetsnormen. Carros reaktion

porträtteras å andra sidan genom att hon försvarar Lina gentemot Thea då hon säger “hon är ju inte kär, du hör ju” samt “då kan du och jag vara singlar ihop och så kan vi ragga och ha kul”. Detta vi förstår som en motreaktion på Theas uppmuntran till tvåsamhet. Hwang och Wänqvist (2014:23-24) beskriver att identitet uppstår i social interaktion mellan individer och fungerar som en spegel som bekräftar samt visar på skillnader eller likheter mellan dem. Detta kan vi förstå då Carro porträtteras genom att se en likhet till Lina med att det faktum att Lina ska göra slut med Danne. Då detta kommer generera att hon och Lina “ kan vara singlar ihop” och att de kan “ragga och ha kul”.

Thea tycker dessutom att Lina gör slut utan ett bra skäl samt att Lina borde ge Danne en till chans för att man “alltid” gör det. Svaleryd (2002:15,17,19) belyser föreställningar kring kön där killar och tjejer tillskrivs olika egenskaper. Hon menar att tjejer uppmuntras till att värna om relationer och intimitet vilket också gör att de fostras till att vara lyhörda, ta hänsyn, känna medkänsla samt lära sig att anpassa sig till andra människor. Att Thea menar att Lina ska ge Danne en till chans för “att man alltid gör det”, förstår vi är en porträttering av förståelse kring att kvinnor och män tillskrivs olika förväntningar och föreställningar beroende av sitt biologiska kön. Theas reaktion förstår vi bygger på föreställningar och förväntningar på kvinnors roll samt deras värnande egenskaper i en relation som delvis innebär att kvinnor förväntas anpassa sig till sin partner. Giddens och Sutton (2014:405) beskriver att heteronormen innebär föreställningar kring att män och kvinnor på ett naturligt sätt ska komplettera och attrahera varandra. Vi ser ett tydligt uttryck av detta i porträtteringen av Theas reaktion då hon menar att det måste finnas “ett skäl” till att Lina inte vill vara ihop med Danne längre och att det därmed inte räcker med att hon inte är kär.

6.6 Identitet som föränderlig

“Jag heter Lina Berglund och är femton år och allt som börjar på “O”. Okrossbar, obetalbart modig och helt okej snygg. Jag mår nog egentligen ganska bra även om allt skitit sig. Det sket sig med Danne. Asså, jag kan nästan tycka synd om honom. Han är ju inte typ ond, han är bara inte min grej. Hoppas han blir någon annans grej. Ivar har det också skitit sig med. Ivar, världens bästa, finaste. Han älskar en orientalisk skönhet och jag förstår honom. Och henne. Mest henne. Så, det mesta har alltså skitit sig. Men ändå,

ändå känner jag mig så jävla grym. Och bra! Så tack, tack, tack kvällsboken.
Tack Carro. Tack Danne. Tack Ivar. Tack mamma och alla andra. Och, tack
Lina, tack Lina, tack Lina. Tack mig själv. Tack Lina. Tack.”

Giddens och Sutton (2014:205,227) beskriver att sekundära identiteter är komplexa och förändras genom att individen skaffar sig nya roller eller lämnar sina gamla roller. Detta kopplas samman med den sekundära socialisationsprocessen som sker från den senare delen av barndomen och innebär att andra faktorer än enbart familjen som exempelvis skola, jämnåriga kamrater, medier eller arbetsplats även påverkar individen som socialiserande krafter. Vi förstår att Lina ska porträtteras befinna sig i en sekundär socialisationsprocess eftersom hon tackar Carro, Danne, Ivar och sin mamma. Detta då vi förstår att dessa ska symbolisera de socialiserande krafter som har påverkat henne i sitt identitetsskapande. Kroger (2006:151-151) beskriver att då en individ känner sig stabil i sin identitet ger detta individen en känsla av välbefinnande och meningsfullhet. Detta ser vi genom att Lina beskriver att hon känner sig så “jävla grym” samt att hon tackar sig själv flera gånger. Kroger (2006) menar också att en stabil identitet handlar om en individs upplevelse av att vara samma person oavsett vilka olika kontexter den befinner sig i samt om dessa kontexter skulle förändras. Detta ser vi dels genom att Lina beskriver sig som okrossbar, obetalbart modig och “så jävla grym” trots att det mesta “alltså skitit sig”.

I detta citat porträtteras Lina genom att beskriva att det “skitit sig” med både Danne och Ivar, vilket innebär att hon inte ingår i en tvåsam relation och står därför utanför tvåsamhetsnormen. Detta porträtteras tillsammans med att Lina beskriver att hon ändå känner sig “så jävla grym”. Detta menar vi står i kontrast till Mannungs (2012:4,5) beskrivning av tvåsamhetsnormen som belyser att vårt samhälle är uppbyggt och skapat för att människor ska leva i en tvåsam relation och att människor som inte gör detta drabbas, då vi upplever att det snarare är positivt för Lina att inte ingå i en tvåsam relation eftersom hon beskriver sig själv som “så jävla grym”. Det positiva kring att inte ingå i en tvåsam relation förstärks av att Lina säger att Danne inte är “hennes grej” men att hon hoppas att han blir någon “annans grej” då detta innebär att hon värderar och sätter sina egna känslor före tvåsamhetsnormen.

7. Avslutande diskussion och slutsats

Syftet med vår studie har varit att utifrån en socialkonstruktionistisk ansats undersöka hur ungas sexualitet konstrueras och porträtteras i filmatiseringen av Linas kvällsbok samt synliggöra vilka normer och föreställningar som präglar denna konstruktion. Detta har vi i ovanstående kapitel försökt besvara genom begreppen *sexuella skript, genus och identitet*. Vi kommer i detta kapitel föra en diskussion kring våra resultat. Vi är medvetna om vår studies begränsning då vi endast använder en film som analysunderlag och som ett exempel på en populärkulturell produkt. Vi vill därför belysa att vår studie bara beskriver ett exempel och att många andra populärkulturella verk porträtterar sexualitet på ett annorlunda sätt än vad vår studie belyser.

7.1 Avslutande diskussion

Med hjälp av våra citat får vi följa porträtteringen av Lina Berglund genom att hon beskriver sig själv med “allting som börjar på O”. Inledningsvis beskriver hon sig som okul, omogen, okysst, oskuld och allmänt ointressant, för att i slutet av filmen istället beskriva sig som okrossbar, obetalbart modig och helt okej snygg. Detta illustrerar Linas inre resa under filmens gång, vilket börjar med att hon känner oro över vem hon är och funderar mycket över sin sexualitet. Utifrån våra citat förstår vi att Lina är i en relation med Danne, att hon utforskar sin sexualitet med honom och försöker förhålla sig till kompisars åsikter. Genom bakgrundsbeskrivningen av filmen vet vi att hon parallellt med detta blir kär i och försöker hantera sina känslor för den två år yngre killen Ivar som hennes kompisar inte godkänner. Filmen slutar med att Lina avslutar den relation hon inte trivs i och förklarar sin kärlek till Ivar. Sista citatet porträtterar hur Lina i slutet av filmen tackar sig själv och känner sig “så jävla grym” trots att det mesta enligt henne har skitit sig.

Vårt resultat visar att filmatiseringen av Linas kvällsbok reproducerar normativa föreställningar genom att till största del porträtterar stereotypa könsroller och ungdomars sexualitet utifrån ett problemfokuserat synsätt. Filmen porträtterar också tydliga föreställningar kring tvåsamhet och dess tillhörande sexuella skript. Vad som också är tydligt i vårt resultat är att normativa föreställningar utifrån exempelvis kön och ålder porträtteras påverka karaktärernas sätt att agera, deras psykiska hälsa samt hur karaktärerna ser på, förhåller sig och vad de har för inställning till sin egen och andras sexualitet. Genom detta är det också tydligt att njutning och positiva aspekter kopplade till sexualitet i stor utsträckning marginaliseras då sexualiteten genomgående konstrueras och porträtteras som jobbig, pinsam,

negativ, obehaglig, förvirrande, förtryckande, komplicerad, tvingande, prestationsfylld, stressande samt ångestfylld. Filmen genomsyras av en oreflekterad förgivet tagen heteronormativitet då alla karaktärer porträtteras som heteronormativa och förväntas ingå eller sträva efter att ingå i en tvåsam kärleksrelation. Dessa normativa beteenden och handlingar uppmuntras och belönas på många sätt under filmens gång genom att de underlättar sociala sammanhang, ger status samt skapar negativa reaktioner om de inte följs.

Vad som också är genomgående i materialet är att tjejers sexualitet konstrueras genom att marginaliseras, förminskas och ställs i relation till killars sexualitet. Detta genom att tjejer förväntas anpassa sig, ta hänsyn till samt ta ansvar för både sin egen och killars sexuella njutning. Dessa bilder reproducerar föreställningar av kvinnors sexualitet som återhållsam. Att kvinnors sexuella njutning endast porträtteras i filmen genom Carros karaktär ser vi som ytterst problematiskt då hon har en liten roll i filmen. Detta problematiserar vi vidare i och med att Linas kvällsbok används som undervisningsmaterial i svenska skolor med avstamp i “ung sexualitet” och “sexdebut”, då vi anser att filmen porträtterar en felaktig och stereotyp bild av tjejers sexualitet. Vårt resultat tillsammans med bakgrundsbeskrivningen visar dock att Lina porträtteras genom att till slut göra slut med Danne för att hon inte är kär i honom och förklarar istället sin kärlek till Ivar, som hennes kompisar inte godkänner. Detta menar vi kan symbolisera en frigörelse från normen kring tvåsamhet och hennes kompisars påtryckningar då Lina istället gör som hon själv känner och vill. Det är denna frigörelse vi hoppas att undervisningen belyser och fokuserar på i diskussionen om filmen. Den stereotypa bilden av tjejers sexualitet ser vi också genom att Lina porträtteras fundera över om hon ska fejka orgasm innan hon vet hur hon ska göra för att få en orgasm. Lina porträtteras alltså vara en 15-årig tjej som trots att hon är “okysst” och “oskuld” vet att hon kan fejka orgasm då killar blir för “tråkiga”. Detta är problematiskt då vi tror att denna bild av tjejers orgasm skapar och reproducerar en föreställning om tjejers återhållsamma sexuella njutning. Denna konstruktion av tjejers sexualitet ställer vi mot de folkhälsopolitiska målen (2003) som i stort ska skapa förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. Detta eftersom målen kring “sexualitet och reproduktiv hälsa” specificeras genom att lyfta jämställdhet i samhället som grundläggande faktor för människans sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter.

Gällande stereotypa porträtteringar av sexualitet i populärkultur belyser delar av den forskning vi tagit avstamp i, att dessa porträtteringar som finns i bland annat TV och film, är en bidragande faktor till ungdomars sexuella beteenden. Hust, Brown och Ladin L’Engle,

(2008) för ett kritiskt resonemang kring mediernas stereotypa porträtteringar gällande sexualitet vilket är av största relevans för vår studie då det understryker vikten av att föra en diskussion kring populärkulturens konstruktioner av sexualitet och hur det påverkar ungdomars syn på sin och andras sexualitet. Labor et al (2004) lyfter att det finns en stor vilja samt ett stort behov hos ungdomar, oavsett om de är sexuellt aktiva eller inte, att prata om sex och sexualitet. Författarna belyser också vuxnas generella ovilja att prata med ungdomar om deras sexualitet och att media därför får en betydande roll i och med dess tillgänglighet.

7.2 Slutsats

Forsberg (2006) menar att svensk forskning bedrivs kring ungdomars sexualitet inom fält som till exempel psykologi, socialt arbete, sociologi, folkhälsa och medicin. Kastbom (2015) belyser dock att ungdomars sexualitet är ett tabubelagt ämne och därmed ett relativt outforskat område, samt att det ofta diskuteras utifrån vad som är normalt eller onormalt och kring risk och fara. Vi menar att det därför behövs mer forskning och kunskap gällande ungdomars sexualitet som istället fokuserar på vad som främjar ungdomars sexuella hälsa. Vi vill belysa att professionella inom samtliga fält som arbetar med ungdomar kan vidta direkta åtgärder gällande ämnet genom att börja föra en diskussion med ungdomar kring hur populärkulturen konstruerar sexualitet och vilka stereotyper som därmed porträtteras. Detta för att på så vis få ungdomar att börja ifrågasätta och förstå de normer och förväntningar som präglar och ligger till grund för populärkulturens konstruerande av sexualitet. Vi menar att detta är av betydelse då en ökad medvetenhet kring detta kan ge ungdomar en sexualitet som i mindre utsträckning präglas av stereotypa normer och föreställningar. Vi tycker att populärkulturen borde porträttera en mer öppen, nyfiken, lustfylld och njutningsfokuserad sexualitet för ungdomar då detta kan främja ungdomars sexuella hälsa och deras syn på sin och andras sexualitet.

Referenser

Berg, L. (2009) *Hur blir unga sexuella aktörer?* I Magnusson, C & Häggström- Nordin, E (red.) *Ungdomar, sexualitet och relationer*. Upplaga 1:3. Lund: Studentlitteratur AB.

Björklund, E. & Larsson, M. (2016) *Swedish cinema and the sexual revolution: critical essays*. Jefferson: McFarland & Co Inc.

Bästa resultatet någonsin. UMO.se. (elektronisk),
<http://www.umo.se/Om-Umo/UMO-info/UMO-info-mars-2014/Basta-resultatet-nagonsin/>
Redaktör: Liselotte Nordh Rubulis. (Hämtad: 2016-12-08)

David, M & Sutton, C. D. (2016) *Samhällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur AB.

Esseveld, J. & Mulinari, D. (2015) *Feministiskt teoretiskt arbete*. I Hedenus, A., Björk, S. & Shmulyar Gréen, O. *Feministiskt tänkande och sociologi. Teorier, begrepp och tillämpningar*. Lund: Studentlitteratur AB.

Filmer om kärlek och vänskap. UMO.se. (elektronisk),
<http://www.umo.se/Filmer-tester-och-spel-pa-UMO/Filmtips/Filmer-om-karlek-och-vanskap/>
(Hämtad: 2016-12-08)

Fiske, J. (2011) *Understanding Popular Culture*. Cornwall: International Ltd.

Forsberg, M. (2006) "Ungdomar och sexualitet- en forskningsöversikt år 2005". Statens folkhälsoinstitut. Stockholm.

Frisén, A. & Hwang, P. (red) (2006) *Ungdomar och identitet*. Stockholm: Natur och kultur.

Furberg, K. (2010) *Going to the Cinema*. I Larsson, M. & Marklund, A. *Swedish film - a introduction and reader*. Lund: Nordic Academic Press.

Giddens, A. & Sutton, P.W. (2014) *Sociologi*. Lund: Studentlitteratur AB.

Hacking, I. (1999). *Social konstruktion av vad?* Stockholm: Thales.

Hamberg, E. & Ahrnbom, E. (Författare) & Hoof, H. (Regissör). (2007) *Linus kvällsbok* [Film]. Sverige: Fine & Mellow Productions, Svensk Filmindustri.

Helsing, B. (2014) *Relationer i en flytande tid*. I Sorbring, E, Andersson, Å & Molin, M *Ungas identitetsskapande. En inspirations- och metodbok*. Stockholm: Liber.

Hust, S.J. T., Brown, J.D & Ladin L'Engle, K. (2008) "Boys Will Be Boys and Girls Better Be Prepared: An Analysis of the Rare Sexual Health Messages in Young Adolescents' Media". *Mass Communication & Society*, 11:3–23.

Hwang, P. & Wängqvist, M. (2014) *Ungdomar och unga vuxnas identitetsskapande i relation till familjen*. I Sorbring, E, Andersson, Å & Molin, M *Ungas identitetsskapande - en inspirations- och metodbok*. Stockholm: Liber.

Häggström- Nordin, E. (2009) *Ungdomar och pornografi*. I Chris Magnusson & Elisabeth Häggström- Nordin (red.) *Ungdomar, sexualitet och relationer*. Upplaga 1:3. Lund: Studentlitteratur AB.

Häggström- Nordin, E., Magnusson, C. & Berg, L. (2009) *Inledning*. I Chris Magnusson & Elisabeth Häggström- Nordin (red.) *Ungdomar, sexualitet och relationer*. Upplaga 1:3. Lund: Studentlitteratur AB.

Jacobsen, D. I. (2012) *Förståelse, beskrivning och förklaring - introduktion till samhällsvetenskaplig metod för hälsovård och socialt arbete*. Upplaga 2:1. Lund: Studentlitteratur AB.

Johansson, T. & Lalander, P (2013). *Vardagslivets socialpsykologi*. Stockholm: Liber.

Jonsson, A- C. & Pettersson, M. (2009) *Statens folkhälsoinstituts arbete med ungdomars sexuella och reproduktiva hälsa*. I Chris Magnusson & Elisabeth Häggström- Nordin (red.) *Ungdomar, sexualitet och relationer*. Upplaga 1:3. Lund: Studentlitteratur AB.

Kastbom, Å. (2015) *“Sexual behaviour, debut and identity among Swedish Schoolchildren”*
Linköping Universitet. Linköping.

Kelly, K. & Donohew, L. (1999) “Media and Primary Socialization Theory”.
Substance use & Misuse vol:34 issue:7. 1033 -1045.

Knutagård, H. (2016) *Sexualitet och socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur AB.

Kroger, J. (2006) *Identitetsutvecklingen i de tidiga vuxenåren*. I Frisé, A. & Hwang, P. (red)
Ungdomar och identitet. Stockholm: Natur och kultur.

Labor, N., Medeiros, D., Carlson, E., Pullo, N., Seehaus, M., Peake, K. & Epstein, I. (2004).
“Adolescents’ Need to Talk About Sex and Sexuality in an Urban Mental Health Setting.”
Social Work in Mental Health. Volume 3,2005, issue 1-2. 135-153.

Larsson, M. (2010) *Changing Institutions for Film Institutions* I Larsson, M. & Marklund, A.
Swedish film - a introduction and reader. Lund: Nordic Academic Press.

Ligga med P3 (2013). Ungdomsfilmer: ”Det behöver inte vara sextet som är det jävliga”.
[Radioprogram] Sveriges Radio, P3, 6 mars.

Lindgren, S. (2009) *Populärkultur: teorier, metoder & analyser*. Malmö: Liber AB

Löfgren- Mårtensson, L (2013) *Sexualitet*. Malmö: Liber AB.

Magnusson, C. (2009) *Sexualitetens roll i tonårsutvecklingen ur ett psykologiskt perspektiv*. I
Chris Magnusson & Elisabeth Häggström- Nordin (red.) *Ungdomar, sexualitet och relationer*.
Upplaga 1:3. Lund: Studentlitteratur AB.

Magnusson, C. & Wulff, C. (2009) *Tonåringars sexuella självkänsla vid 16 och 18 års ålder*.
I Chris Magnusson & Elisabeth Häggström- Nordin (red.) *Ungdomar, sexualitet och
relationer*. Upplaga 1:3. Lund: Studentlitteratur AB.

Mannung, J. (2012). *Poly - Så funkar det*. RFSU Guide: Polyrelationer. (elektronisk), http://www.rfsu.se/Bildbank/Dokument/Praktikor/polysafunkardet_72.pdf (Hämtad 2016-12-11)

Mattson, T. (2010) *Intersektionalitet i socialt arbete - teori, reflektion och praxis*. Malmö: Gleerup.

Nygren, L. (2012) Risken finns, finns nyttan? Etikprövningsnämnderna och den kvalitativa forskningen. I Kalman, Hildur & Lövgren, Veronica. *Etiska dilemman: forskningsdeltagande, samtycke och utsatthet*. Malmö: Gleerup.

Populärkultur. [u.å]. *Nationalencyklopedin*. (elektronisk)

<http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/populärkultur> (Hämtad 2016-12-10)

Sexualitet och reproduktiv hälsa- Kunskapsunderlag för Folkhälsopolitisk rapport 2010. (2011) Statens folkhälsoinstitut, Östersund.

Sorbring, E., Bohlin, M., Andersson, Å. & Lundin, L (2014) Att experimentera med sitt själv-internett och identitetsskapande. I Sorbring, E, Andersson, Å & Molin, M *Ungas identitetsskapande - en inspirations- och metodbok*. Liber: Stockholm

Svaleryd, K.(2002). *Genuspedagogik, En tanke- och handlingsbok för arbete med barn och unga*. Stockholm: Liber AB.

Svedmark, E.I. (2012) *Att skydda individen från skada. En forskningsetisk balansakt*. I Kalman, Hildur & Lövgren, Veronica. *Etiska dilemman: forskningsdeltagande, samtycke och utsatthet*. Malmö: Gleerup.

Svenska Filminstitutet. *Linas Kvällsbok*. (elektronisk),

<http://www.filminstitutet.se/contentassets/12ac10736fe04cca9e4dbc6d25541bc8/linaskvällsbok.pdf> (Hämtad 2016 -11-24)

Thornqvist, E. (2012). *Etiska utmaningar och motstridiga hänsyn. Reflektioner över en studie från sjukgymnastisk verksamhet* I Kalman, Hildur & Lövgren, Veronica. *Etiska dilemman: forskningsdeltagande, samtycke och utsatthet*. Malmö: Gleerup.

Tolman, D. L. (2012). "Female Adolescents, Sexual Empowerment and Desire: A Missing Discourse of Gender Inequity". *Springer Science+Business Media, LLC 201. Sex Roles (2012) 66:746–757*.

Unga och unga vuxna. Folkhälsomyndigheten. (elektronisk),
<https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/hiv-och-sti-prevention/preventionsgrupper/ungdomar-och-unga-vuxna/> (Hämtad: 2016-12-11)

Ullholm, P. (2012) *Sex på ditt sätt*. RFSU. (elektronisk), <http://www.rfsu.se/Bildbank/Sex-Relationer/Sex-på%20ditt%20satt/sepadittsatt.pdf> (Hämtad 2016-11-24)

Vetenskapsrådet (2011) "Forskningsetiska principer inom humanistisk- samhällsvetenskaplig forskning" (elektronisk), <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf> (Hämtad 2016-12-11)